

Festiwal Góry Literatury

13–21 lipca 2022

Wydarzenia 8. edycji Festiwalu Góry Literatury odbędą się między innymi w Nowej Rudzie, Ludwikowicach Kłodzkich, Radkowie, Zamku Sarny, Zamku Książ i Sokołowsku.

Nasz Festiwal powstał w 2015 roku z inicjatywy Olgi Tokarczuk. Pisarka mieszkająca w okolicach Nowej Rudy zainicjowała wyjątkowe wydarzenie literacko-społeczne, którego głównymi celami były i pozostają: aktywizowanie kulturalne i obywatelskie mieszkańców, edukacja kulturalna, diagnozy i dyskusje na temat ekologii, równości praw, tożsamości, wolności słowa, niemieckiego, czeskiego i polskiego dziedzictwa kulturowego, współpracy transgranicznej i zrównoważonego rozwoju regionu poprzez kulturę.

Myśl przewodnią tegorocznego festiwalu początkowo zainspirowała Ursula K. Le Guin. W 1986 roku w tekście *The Carrier Bag Theory of Fiction* przywołała ona intuicje i koncepcje, wedle których pamięć rozwoju ludzkości kultywowana nieustannie poprzez historię tworzenia i używania narzędzi przemocy – kości, włócznie, siekiery – jest swoistym intelektualnym oszustwem. Zdaniem pisarki fundamentami początków cywilizacji są kosz, torba, siatka, worek – pojemniki, do których zbieramy rzeczy użyteczne, zanosimy je do domu (będącego w tej koncepcji następną, jeszcze większą torbą) i używamy ich sami lub dzielimy się nimi. Poza różnorodnymi wartościami i inspiracjami płynącymi z tej idei możemy w niej dostrzec także zdecydowaną próbę obalenia wciąż dominującej narracji: przeniesienie akcentu mitu założycielskiego ludzkości z Człowieka-Bohatera na Człowieka-Zbieracza. Ten zabieg pozwala też na odczarowanie stereotypu kobiety. Pogardliwy i wciąż aktualny obraz „kobiety z ciężkimi siatkami”, służącej mężczyźnie wojownikowi, zmienia swój charakter. Staje się opowieścią o prawdziwym początku i źródłach człowieczeństwa. Po lekturze „Empuzjonu”, najnowszej powieści naszej Fundatorki, możemy ten nadal obowiązujący katalog fałszu wzbogacić o wiele innych jeszcze elementów, patriarchalnie degradowanych i pomijanych w historii społecznej.

Dlatego postanowiliśmy, że będą nam w tym roku towarzyszyć dwa motta: słowa ze wspomnianego tekstu Ursuli K. LeGuin: „Wciąż są ziarna do zebrania i jest na nie miejsce w worku gwiazd” oraz cytat z mowy noblowskiej Olgi Tokarczuk: „Kiedy zmienia się opowieść, zmienia się świat” – idea, która stała się dewizą Fundacji Noblistki.

Myśląc o programie, który inspirowałby refleksję nad tak postawionymi problemami, mieliśmy świadomość, że zdecydowanej reakcji wymagają również wydarzenia polityczne oraz społeczne w Polsce i Europie, wszystkie te niebezpieczne zjawiska dające się opisać pojęciami, które nie powinny już występować w słowniku współczesnego Europejczyka: rasizm, nacjonalizm, ksenofobia, nietolerancja, łamanie praw podstawowych. Pomyśleliśmy zatem, że znajdziemy miejsce na debaty o praworządności i wolności słowa, podyskutujemy o różnorodnych modelach protestu, zbierzemy opowieści mieszkańców, będziemy projektować przyszłość i diagnozować zagrożenia oraz definiować zmiany, zastanowimy się także nad pojęciem tożsamości. Wrócimy na przykładzie krajów Beneluksu do idei, która ufundowała wartości Unii Europejskiej, porozmawiamy o współżyjących ze sobą wieloetniczności i wielojęzyczności. Odniesiemy się do bieżących wydarzeń, które wymknęły się już spod kontroli – przede wszystkim do kryzysu na granicy polsko-białoruskiej i problemów uchodźczych w ogóle. Spróbujemy wzmocnić tożsamość europejską mieszkańców regionu i Polski.

I kiedy już wydawało się, że idee tegorocznego festiwalu zaczynają się ucieleśniać w propozycjach programowych, wybuchła wojna. Agresja Rosji przeciwko Ukrainie,

która ma na celu unicestwienie wolnego państwa, naszego sąsiada, wymusiła zmianę optyki. Z oczywistych powodów zarezerwowaliśmy dla twórczyni ukraińskich i ukraińskiej literatury szczególne miejsce w czasie Festiwalu. Uważamy, że czas poświęcony kulturze i historii Ukrainy będzie też czasem refleksji nad Europą i jej przyszłością.

Mimo wielu tragicznych wstrząsów, które stały się udziałem świata w ostatnim roku, wciąż – a może właśnie jeszcze bardziej – chcielibyśmy, aby Festiwal stał się tym naszym wielkim, wymarzonym koszem. Dzięki autorkom i autorom, artystkom i artystom, naukowczyniom i naukowcom zbierzemy w nim ziarna wielu niezwykle ważnych idei i podzielimy się nimi z uczestnikami i uczestniczkami. Liczymy też na to, że publiczność festiwalowa nie tylko skorzysta z tego, co przygotowaliśmy, i zabierze ze sobą to, co wyda się jej przydatne, ale sama również wrzuci nowe ziarna do naszego koszyka. A one będą zmieniać świat na lepszy. Solidarniejszy, równiejszy, sprawiedliwszy.

Po siedmiu edycjach Festiwalu możemy powiedzieć, że dzięki Górom Literatury udało się wywołać unikatowe w skali ogólnopolskiej zainteresowanie i masowy udział zarówno publiczności lokalnej, jak i osób przyjeżdżających z całej Polski lub oglądających festiwalowe relacje w internecie. Mamy nadzieję, że tegoroczna edycja wzmocni u naszych odbiorców postawy wolnościowe, proeuropejskie, proekologiczne i prorównościowe, zwiększy ich kompetencje kulturalne, obywatelskie oraz artystyczne. I że będzie walczyć z każdym rodzajem marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Postaramy się zachować równowagę pomiędzy dyskusją o problemach globalnych i lokalnością. To właśnie dzięki tej równowadze Festiwal Góry Literatury stał się tak szczególnym przedsięwzięciem na mapie festiwali literackich w Polsce.

We współpracy z kilkudziesięcioma partnerami zaplanowaliśmy niemal 100 wydarzeń. Odwiedzą nas między innymi: Minister Spraw Zagranicznych i Europejskich Luksemburga Jean Asselborn, Kateryna Babkina, Adam Bodnar, Jacek Dukaj, Richard Flanagan, Agnieszka Graff, Manuela Gretkowska, Michał Heller, Agnieszka Holland, Zbigniew Hołdys, Tania Malarczuk, Saksońska Ministra ds. Sprawiedliwości, Demokracji, Europy i Równego Traktowania Katja Meier, Krzysztof Meissner, Marieke Lucas Rijneveld, Michał Rusinek, Agnieszka Szpila, Magdalena Środa, Donald Tusk, Frank Westerman, Oksana Zabużko, Jakub Żulczyk, Olga Tokarczuk i jej nowa powieść *Empuzjon* oraz ponad 100 innych gości.

Zagrają: Dagadana, Zofia Hanna i Mathias Coppens, MyLudove, Natalia Przybysz, Hania Rani, Raz Dwa Trzy, Sutari, The Plastic People of the Universe.

Do zobaczenia na Festiwalu Góry Literatury!

Zespół Fundacji Olgi Tokarczuk

Książki

- Anne Applebaum i Donald Tusk, *Wybór* (Agora)
- Anna Bikont, *Cena. W poszukiwaniu żydowskich dzieci po wojnie* (Czarne)
- Jacek Dukaj, *Imperium chmur* (Wydawnictwo Literackie)
- Richard Flanagan, *Żywe morze snów na jawie*, tłum. Maciej Świerkocki (Wydawnictwo Literackie)
- Lili Fuchsberg, *Listy do mojej siostry 1947–1973* (Austeria)
- Agnieszka Graff, Elżbieta Korolczuk, *Kto się boi gender? Prawica, populizm i feministyczne strategie oporu* (Wydawnictwo Krytyki Politycznej)
- Manuela Gretkowska, *Mistrzynie. Powieść inspirowana życiem Lucyny Ćwierczakiewiczowej* (Znak Literanova)
- Michał Heller, *Wierzę, żeby rozumieć* (Znak)
- Karolina Jaklewicz, *Czarne łabędzie, biały puch* (Warstwy)
- Karolina Korwin-Piotrowska, *Wszyscy wiedzieli* (Mando)
- Monika Libicka, *Gela. Skarb z Archiwum Ringelbluma* (Wielka Litera)
- Karol Maliszewski, *Silnik na trawie* (Warstwy)
- Marcin Mokry, *żywe linie nowe usta* (Biuro Literackie)
- Paweł Mościcki, *Azyl* (Nisza)
- Lech Moliński, Jerzy Wypych, *Nikt nie woła, każdy pamięta. Filmowy Dolny Śląsk* (Warstwy)
- Karolina Pasternak, *Holland. Biografia od nowa* (Znak)
- Marieke Lucas Rijneveld, *Niepokój przychodzi o zmierzchu*, tłum. Jerzy Koch (Wydawnictwo Literackie)
- Maciej Robert, *śnieg* (Warstwy)
- Piotr Siemion, *Bella, ciao* (Filtry)
- Agnieszka Szpila, *Heksy* (W.A.B.)
- Agnieszka Taborska, *Archipelagi Rolanda Topora* (Lokator)
- Magdalena Tarnowska, *Życie i twórczość Geli Seksztajn* (Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma, Wydawnictwo DiG)
- Olga Tokarczuk, *Empuzjon* (Wydawnictwo Literackie)
- Mirosław Tryczyk, *Drzazga. Kłamstwa silniejsze niż śmierć* (Znak Literanova)
- Frank Westerman, *My, człowiekowate*, tłum. Olga Niziołek (Agora)
- Oksana Zabuzko, *Planeta Piołun*, tłum. Katarzyna Kotyńska, Joanna Majewska, Anna Łazar (Agora)
- Ziarno granatu. *Mitologia według kobiet* (Agora)
- Jakub Żulczyk, *Informacja zwrotna* (Świat Książki)

Anne Applebaum, fot. Maciej Zienkiewicz

Marieke Lucas Rijneveld, fot. Jeroen Jumelet ANP East News

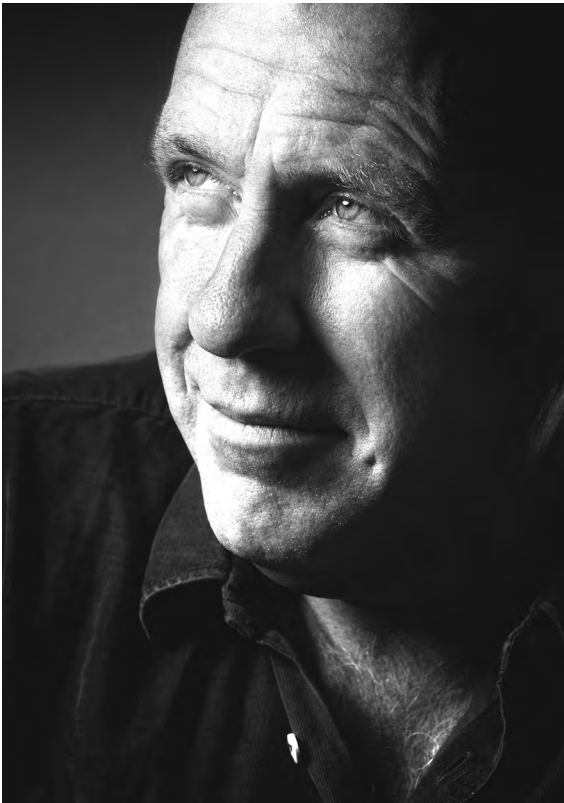
Agnieszka Szpila, fot. Kinga Karpati&Daniel Zarewicz

Agnieszka Holland, Jacek Poremba (KMBO Films)

Oksana Zabuzko, fot. Pavlo Botanov

Richard Flanagan, fot. Joel Saget

Program

Wszystkie wydarzenia, z wyjątkiem seminariów, warsztatów i koncertów, będziemy transmitować między innymi na naszych fanpejdżach: Festiwal Góry Literatury i Fundacja Olgi Tokarczuk.

13.07 (środa)

Dom Pracy Twórczej Muchomorek w Kamionkach, Kamionki 77, 58-250 Pieszyce

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona
Małe Góry Literatury
10.00–12.00 – opowieść *O hienie Loli* i wspólna zabawa plastyczna z zespołem Opowieści z Walizki

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona
Latający Uniwersytet Ludowy
11.00–14.00 – warsztaty: *Nie daj się! Słowo, obraz, internet i dezinformacja*.
Prowadzą: Hanna Schudy, Dominik Podsiadły i Rafał Gwizd (współorganizator: Komisja Europejska)

Rynek w Nowej Rudzie

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki
13.00 – otwarcie festiwalu

13.30–14.45 – Mirosław Tryczyk, *Drzazga. Kłamstwa silniejsze niż śmierć*.
Z autorem rozmawia Magdalena Rabizo-Birek

Reportaż Mirosława Tryczyka czyta się jak powieść tajemnic. Autor prowadzi nas przez kolejne, żmudne dochodzenia, odsłaniając przemilczaną prawdę o zbrodniach popełnionych przez Polaków na Żydach. Teksty te dotyczą małych miasteczek i wsi Mazowska oraz Podlasia. Autor sięga do pełnego napięcia i konfliktów etnicznych okresu międzywojnia i wyjaśnia ideologiczne podłoże tych czasów, przy okazji odsłaniając niechlubną rolę populistycznych ugrupowań nacjonalistyczno-prawicowych, wspieranych również przez katolickich duchownych.

Relacjonując rozmowy z ostatnimi już świadkami tamtych wydarzeń i ich potomkami, Mirosław Tryczyk przedstawia wnikliwy, głęboko psychologiczny portret współczesnych Polaków.

15.00–16.15 – Biedni Polacy patrzą na las.
O kryzysie humanitarnym na granicy polsko-białoruskiej z Katarzyną Zabłocką i Romanem Kalskim rozmawia Urszula Glensk

Kryzys humanitarny na granicy polsko-białoruskiej to w Europie sytuacja bez precedensu. Reżim białoruski cynicznie próbował wykorzystać potrzebujących pomocy uchodźców z Bliskiego Wschodu, by destabilizować sytuację w Europie. Jednak zasłanianie się „interesem” Europy i Polski w sytuacji, gdy na naszej granicy zamarzali i umierali ludzie, jest równie cyniczne.

Rozmowę z Katarzyną Zabłocką i Romanem Kalskim przeprowadzi Urszula Glensk. Każda z osób biorących udział w dyskusji działa w Grupie Granica.

16.30–17.45 – Paweł Mościcki, *Azyl*.
Z autorem rozmawia Michał Nogaś

Azyl to inaczej schronienie – miejsce bezpiecznego pobytu, które przysługuje cudzoziemcowi poza granicami swojego państwa. W książce Pawła Mościckiego azylem, ale też zasadniczym miejscem akcji, staje się obóz dla uchodźców, umiejscowiony gdzieś na krańcach Europy. Bohaterami tej powieści są Europejczyk i Syryjczyk – dwóch mężczyzn, których łączy tyle samo, co dzieli.

18.00–19.15 – Karol Maliszewski, *Silnik na trawie*. Maciej Robert, *śnieg*
Rozmowa dwóch poetów z okazji premier ich książek (współorganizatorzy: Wrocławski Dom Literatury, Wydawnictwo Warstwy)

Dwóch poetów, ale też dwie osoby-instytucje, których działalność na polu poetyckim nie ogranicza się jedynie do tworzenia literatury. W 2022 roku ich pisarskie ścieżki spotykają się dwukrotnie: najpierw w Wydawnictwie Warstwy, gdzie opublikowali swoje najnowsze książki, a teraz na Festiwalu Góry Literatury, podczas którego o tych książkach będą rozmawiać.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki
19.30–20.45 – Lech Moliński, Jerzy Wypych, *Nikt nie woła, każdy pamięta*. *Filmowy Dolny Śląsk*. Z autorami rozmawia Jagoda Szalc (współorganizatorzy: Wrocławski Dom Literatury, Wydawnictwo Warstwy)

Dolny Śląsk na arenie ogólnopolskiej nie konotuje zbyt wielu filmowych kontekstów. Zupełnie niesłusznie, bowiem to właśnie w tym regionie zapisane zostały jedne z najciekawszych kart powojennej historii rodzimego kina. Tutaj tworzyli: Wojciech Jerzy Has, Agnieszka Holland, Krzysztof Kieślowski, Kazimierz Kutz czy Władysław Pasikowski, ale też Quentin Tarantino i Steven Spielberg. Co sprawia, że Dolny Śląsk tak dobrze wypada w obiektywie kamery? Na to pytanie odpowiadają Lech Moliński oraz Jerzy Wypych w książce *Nikt nie woła, każdy pamięta*. *Filmowy Dolny Śląsk*.

21.00–22.30 – pokaz filmu *Interior* (2020) w reżyserii Marka Lechki.
Wprowadzenie: Jagoda Szalc. Pokaz w ramach cyklu *Kamera, Akcja: Dolny Śląsk*.
Kuratorzy: Jagoda Szalc i Lech Moliński

Galeria Nowa, Kościelna 23a, 57-400 Nowa Ruda

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki
21.00 – wernisaż wystawy: *WIDZIALNOŚĆ*.
Kuratorzy: Bogusław Deptuła i Łukasz Huculak

Rynek w Nowej Rudzie

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki
21.30 – koncert chóru MyLudove
22.30 – koncert zespołu Sutari

14.07 (czwartek)

Centrum Łąkowa 1, Łąkowa 1, 57-420 Radków

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona
Latający Uniwersytet Ludowy
9.00–12.00 – seminarium: *Opór, bunt, utopia*.
Prowadzi Magdalena Środa

Dom Pracy Twórczej Muchomorek w Kamionkach, Kamionki 77, 58-250 Pieszyce

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona
Małe Góry Literatury
10.00–12.00 – opowieść *O hienie Loli* i wspólna zabawa plastyczna z zespołem Opowieści z Walizki

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, lobby

Latający Uniwersytet Ludowy
obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona
11.00–14.00 – warsztaty: *Domowe Polaków rozmowy*. Prowadzi Olga Mannheimer

Zamek Książ, Piastów Śląskich 1, 58-306 Wałbrzych, sala balowa

obowiązuje całodzienna bezpłatna wejściówka
13.00–13.30 – wystąpienie Ministra Spraw Zagranicznych i Europejskich Luksemburga Jeana Asselborna (współorganizator: Ambasada Wielkiego Księstwa Luksemburg)

13.30–14.00 – Q&A z Ministrem Spraw Zagranicznych i Europejskich Luksemburga Jeanem Asselbornem. Moderuje Konsul Honorowy Wielkiego Księstwa Luksemburg Krzysztof Bramorski

14.30–15.45 – O źródłach wartości Unii Europejskiej rozmawiają Saksońska Ministra ds. Sprawiedliwości, Demokracji, Europy i Równego Traktowania Katja Meier i Jacek Żakowski (współorganizator: Kraj Związkowy Saksonia)

16.00–17.15 – Anne Applebaum i Donald Tusk, *Wybór*.
Z autorami rozmawia Paweł Goźliński

Latem 2021 roku Anne Applebaum i Donald Tusk spotkali się w Chobielinie, by próbować odpowiedzieć na ważne pytania dotyczące Polski i Europy. Efektem ich rozmów stała się książka zatytułowana *Wybór*. Rok później, już po wybuchu wojny w Ukrainie, autorzy spotkają się ponownie, by skonfrontować swoje przewidywania w nowej rzeczywistości. Spróbują oni również znaleźć odpowiedzi na stale aktualne pytania dotyczące przyszłości Europy i sposobów przewycięzania autorytarnych tendencji na świecie.

17.30–19.00 – koncert *A Few Words on the Soul* Zofii Hanny i Mathiasa Coppensa (współorganizator: Ambasada Belgii)

Galeria Ludwikowice, Główna 65, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie

wstęp wolny

17.30 – wystawa Jagi Hupała i artystów związanych z Ostoją Sztuki Jagi Hupała w Bardo: *Persistence – Trwałość w Naturze i Trwanie w Kulturze*. Wernisaż rozpocznie koncert muzyki etnicznej Głasy ziemi. Z kolei Piotr Głowacki, aktor i autor dróg, i Robert Subdysiak w gatkach wspinaczkowych zaproszą do performatywnych rozważań na temat kreatywnego patrzenia na otoczenie. Fragmenty książek *Niekończąca się historia* i *Lady BabaJaga* przeczyta gościnnie Edyta Jungowska.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki

19.00–19.45 – wernisaż wystawy: *Bellmer i inne komiksy* Marka Turka

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, sala kinowa

Kamera, Akcja: *Dolny Śląsk*

20.00–22.00 – pokaz filmu *Pętla* (1958) w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa.

Wprowadzenie: Jagoda Szelc

Dom Pracy Twórczej Muchomorek w Kamionkach, Kamionki 77, 58-250 Pieszyce

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

20.00 – performance *Panahanda. Niech ta noc wreszcie się skończy* w reżyserii Nihada Jamiego i wykonaniu Joanny Sarneckiej

Zamek Sarny, Ścinawka Górna 40D, 57-410 Ścinawka Górna

obowiązują bilety

22.00 – koncert Natalii Przybysz

15.07 (piątek)

Centrum Łąkowa 1, Łąkowa 1, 57-420 Radków

Latający Uniwersytet Ludowy

9.00–12.00 – seminarium: *Opór, bunt, utopia*.

Prowadzi Magdalena Środa (kontynuacja)

Dom Pracy Twórczej Muchomorek w Kamionkach, Kamionki 77, 58-250 Pieszyce

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org, liczba miejsc ograniczona

Małe Góry Literatury

10.00–12.00 – opowieść *O hienie Loli* i wspólna zabawa plastyczna z zespołem Opowieści z Walizki

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, lobby

Latający Uniwersytet Ludowy

11.00–14.00 – warsztaty: *Domowe Polaków rozmowy*.

Prowadzi Olga Mannheimer (kontynuacja)

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, Bohaterów Getta 10, 57-400 Nowa Ruda

wydarzenie zamknięte

Latający Uniwersytet Ludowy

10.00–12.00 – warsztaty kreatywnego pisania.

Prowadzą: Karol Maliszewski, Zbigniew Kruszyński i Miłka Malzahn, moduł I

12.00–14.00 – warsztaty kreatywnego pisania.

Prowadzą: Karol Maliszewski, Zbigniew Kruszyński i Miłka Malzahn, moduł II

Zamek Sarny, Ścinawka Górna 40D, 57-410 Ścinawka Górna

wstęp wolny

11.45–12.15 – wernisaż wystawy fotografii: *Wycinki* Piotra Ososko

12.15–12.30 – wernisaż wystawy: *Sarnie Wieloryby* Tomariana Dragnusa.

Kuratorka: Magdalena Mielnicka, współkuratorka: Patrycja Bochenek

obowiązuje całonocny bilet

12.30–13.45 – spotkanie wokół antologii *Ziarno granatu. Mitologia według kobiet*.

Z Julią Fiedorczyk, Barbarą Sadurską i Dominiką Słowik rozmawia Paweł Goźliński

(współorganizator: Agora)

Czy bogowie muszą być odbiciem najmroczniejszych instynktów, najgorzszych cech i najokrutniejszych zachowań ludzkości? Czy boginie, nimfy, kobiece bohaterki mitów muszą być zabijane, gwałcone, maltretowane i upokarzane jako ofiary wszechmocnych bogów?

Na te pytania próbują odpowiedzieć autorki antologii *Ziarno granatu. Mitologia według kobiet*. Julia Fiedorczyk, Barbara Sadurska oraz Dominika Słownik podjęły się próby wydobywania z prastarych historii stłumionego, kobiecego głosu i spojrzały na mityczne figury – Demeter i Korę, Eurydykę, Ifigenię, Kasandrę, Pazyfae czy Echo – ze swojej perspektywy; krytycznie względem męskocentrycznych odczytań mitów.

Podczas prapremierowego spotkania współautorki antologii rozmawiać będą o swoich bohaterkach, kobietach, które nie poddają się bez oporu i walczą o przemianę losu, o prawo do zemsty, ale też o wolność oraz życie i śmierć na własnych zasadach.

14.00–15.15 – Karolina Korwin-Piotrowska, *Wszyscy wiedzieli*.

Z autorką rozmawia Katarzyna Kasia

Jak to możliwe, że w XXI wieku kobiety wciąż muszą walczyć o swoje prawa?

Dlaczego pozwalamy na mobbing, przemoc fizyczną i psychiczną, a nawet molestowanie i wykorzystywanie seksualne? Dlaczego w czasach tak dynamicznie rozwijającej się technologii i internetu przemoc ma się równie dobrze jak dawniej?

Ruch #MeToo działa od 2017 roku – dzięki niemu tysiące kobiet na całym świecie przerwały milczenie, lecz pomimo wielkiej odwagi, na jaką zdobyły się jako ofiary, obnażając prawdę, wiele z nich zostało oskarżonych o zniesławienie.

Mobbing, przemoc fizyczna i psychiczna, molestowanie mogą dotknąć każdego z nas, niezależnie od rodzaju wykonywanej pracy – i właśnie o tym porozmawia Katarzyna Kasia, filozofka, z Karoliną Korwin-Piotrowską, dziennikarką i aktywistką, autorką książki *Wszyscy wiedzieli*.

15.30–16.45 – Agnieszka Graff, Elżbieta Korolczuk, *Kto się boi gender?*

Z autorkami rozmawia Kinga Dunin

Gender na mapie konfliktów politycznych stanowi centralny punkt sporów.

W Polsce stale rosną wpływy środowisk ultrakonserwatywnych, co mobilizuje do wyjścia na ulice i walki o swoje prawa kobiety i środowiska LGBTQ+. Prawa te wydają się przecież oczywistymi prawami człowieka.

Kto się boi gender? Prawica, kościół, a może jeszcze inne grupy, o których byśmy w pierwszej kolejności wcale nie pomyśleli? Co stoi za mitycznym już określeniem „gender”, rzekomo przyczyniającym się do rozpadu rodzin heteronormatywnych? Jak stawiać opór kłamstwu prawicy? O tych i innych aspektach „problemu z genderem” porozmawiają Agnieszka Graff, Elżbieta Korolczuk i Kinga Dunin – naukowczynie, czołowe polskie feministki.

17.00–18.15 – Agnieszka Szpila, *Heksy*.

Z autorką rozmawia Katarzyna Kasia

Anna Szajbel, prezeska koncertu paliwowego, zostaje nagrana podczas uprawiania seksu z drzewem. Potępiona publicznie, zdymisjonowana i w dodatku zdradzona przez męża, popada w szaleństwo. Wskutek urojeń przeistacza się w Mathilde Spalt – żyjącą w XVII wieku Starodziejów. Zamieszkuje w lesie z innymi kobietami, które wyrzekły się mieszczańskiego życia i patriarchalnego porządku. Kiedy Kościół chce ściąć ich dom – las, wypowiadają mu wojnę.

Heksy mają w sobie gniew; są dosadne i nie przebiegają w słowach. Z bezkompromisową pisarką, Agnieszką Szpilą, o tytułowych wiedźmach i wiedźmach w ogóle porozmawia Katarzyna Kasia.

18.30–19.45 – Manuela Gretkowska, *Mistrzynie. Powieść inspirowana życiem Lucyny Ćwierczakiewiczowej*.

Z autorką rozmawia Olga Wróbel

Mistrzynie to powieść oparta na życiu Lucyny Ćwierczakiewiczowej, XIX-wiecznej idealnej pani domu i wyroczni kulinarnej, ale także skandalistce i postaci szalenie wpływowej. Na spotkaniu z Manułą Gretowską porozmawiamy o tworzeniu fabuły na podstawie materiałów historycznych, o odpowiedzialności wobec nieżyjącej, ale prawdziwej bohaterki, o odzyskiwaniu kobiecej historii i o ikonach, których dziś potrzebujemy. Na pewno poruszone zostaną także inne, liczne, równie istotne kwestie, szczególnie te związane z tematem kobiet.

Olga Wróbel, kulturoznawczyni i radykalna feministka, oraz Manuela Gretkowska, pisarka, założycielka Partii Kobiet, a obecnie felietonistka – takiej rozmowy przegapić nie można.

20.00–22.00 – Feminizm na rozdrożu? Ruch kobiecy wobec sporów o gender.

Z Julią Fiedorczyk, Manułą Gretkowską, Agnieszką Szpilą i Magdaleną Środą rozmawiają Agnieszka Graff i Elżbieta Korolczuk

Współczesny feminizm to ruch w dużej mierze oddolny, uliczny, ale też globalny, przemawiający ustami kobiet z całego świata. Przykładami wielonarodowych

mobilizacji mogą być Strajk Kobiet, #NiUnaMenos czy ogólnoswiatowa kampania #MeToo. Feministyczne wzmożenie – przeciwko przemocy, w obronie praw reprodukcyjnych, za wolnością i równością praw – stanowi w dużej mierze odpowiedź na wzrost znaczenia radykalnej prawicy i globalny ruch antygenderowy, łączący religijnych ultrakonserwatystów i prawicowych populistów pod hasłem obrony „wartości rodzinnych”.

Słowo „gender”, wcześniej funkcjonujące przede wszystkim jako określenie neutralne i termin stricte naukowy, dziś zmieniło swe zastosowanie. Łączone z ideologią, z punktu widzenia prawicy zaczęło oznaczać konkretne, przeciwstaw, ne heteronormatywności wartości, przeciwko którym mobilizują się różne grupy i organizacje ultrakonserwatywne.

Gender rozumiany jako sposób definiowania tożsamości płciowej i praw seksualnych jest jednak także przedmiotem sporów wewnątrz feminizmu. Jednym z przejawów tych sporów jest konflikt między zwolenniczkami praw LGBTQ+, jako niezbywalnej części feministycznej agendy, a feministkami, które są „krytyczne wobec gender” (*gender critical*). Te ostatnie przeciwstawiają się temu, że płeć jest płynna i niekoniecznie związana z biologią. Innym obszarem spornym jest język: czy szukanie języka sytuującego się poza binarnym podziałem na dwie płcie jest drogą do emancypacji, czy też wymazywaniem kobiet?

Na czym polegają dziś spory o gender i czego lub kogo dotyczą? Jakie są korzenie i konteksty tych podziałów? Jak wyglądałaby mapa tych sporów i gdzie na tej mapie usytuowalibyśmy samych siebie? Jak możemy wyobrazić sobie przyszłość feminizmu w kontekście tych sporów – co mogłoby być podstawą do budowania feministycznego „my” w przyszłości?

22.15 – koncert zespołu Raz Dwa Trzy

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, sala kinowa

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki

Kamera, Akcja: Dolny Śląsk

20.00–22.00 – pokaz odcinka serialu *Lalka: Wiejskie rozrywki* w reżyserii Ryszarda Bera (1978). Wprowadzenie: Jagoda Szelc

16.07 (sobota)

Centrum Łąkowa 1, Łąkowa 1, 57-420 Radków

Latający Uniwersytet Ludowy

9.00–12.00 – seminarium: *Opór, bunt, utopia*. Prowadzi Magdalena Środa (kontynuacja)

Rynek w Nowej Rudzie

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org,

liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 – spacer po Nowej Rudzie z Urszulą Zajączkowską: *Poznając miejskie rośliny*

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, Bohaterów Getta 10, 57-400 Nowa Ruda

wydarzenie zamknięte

Latający Uniwersytet Ludowy

10.00–12.00 – warsztaty kreatywnego pisania.

Prowadzą: Karol Maliszewski, Zbigniew Kruszyński i Miłka Malzahn, moduł III

Biblioteka Publiczna Gminy Nowa Ruda, Filia Nr 1, Dzikowiec 95b, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki

Małe Góry Literatury

10.30–11.45 – spotkanie z Michałem Rusinkiem

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, lobby

Latający Uniwersytet Ludowy

11.00–14.00 – warsztaty: *Domowe Polaków rozmowy*.

Prowadzi Olga Mannheimer (kontynuacja)

Zamek Sarny, Ścinawka Górna 40D, 57-410 Ścinawka Górna

obowiązuje całonocowy bilet

12.00–13.15 – Jak pisać o Holokauście? Monika Libicka, *Gela. Skarb z Archiwum Ringelbluma*. Magdalena Tarnowska, *Życie i twórczość Geli Seksztajn*.

Z autorkami rozmawia Jacek Leociak

Monika Libicka nadała swojej książce o malarce Geli Seksztajn tytuł *Gela. Skarb z Archiwum Ringelbluma*. Będziemy więc rozmawiać nie tylko o malarce Geli i jej twórczości, lecz także o tym skarbie, czyli Archiwum Ringelbluma, zakopanym

w piwnicy domu przy ul. Nowolipki 68. To w tych metalowych skrzynkach ukrytych pod ziemią ocalał jedyny ślad istnienia Geli Seksztajn, jej dzieła i pamięć o jej ukochanej córeczce. Monika Libicka podjęła się zadania demiurgicznego: podążać tropami zatartych śladów; składać w całość resztki, odłamki, fragmenty; budować w pustce i ulepić z tego, co przepadło, przywołaną do życia jedną z milionów zgładzonych ofiar. Jedną z milionów, a przecież jedną, niepowtarzalną, tę właśnie, a nie inną: Gelę. Czy to się udało? Czy to się w ogóle może udać? Jakże jeszcze skarby kryje Archiwum Ringelbluma, jak powstało i jak ocalało? Wokół tych pytań będzie krążyć nasza rozmowa.

13.30–14.45 – Wolność słowa.

Z Adamem Bodnarem, Michałem Rusinkiem i Jakubem Żulczykiem rozmawia Irek Grin

Wolność słowa: Adam Bodnar, wybitny prawnik i były Rzecznik Praw Obywatelskich, Michał Rusinek, znakomity językoznawca, a także Jakub Żulczyk, świetny prozaik, zastanowią się nad problemem wolności słowa w kraju, którego władze konsekwentnie ograniczają ten jeden z najważniejszych przywilejów demokracji.

15.00–16.15 – Olga Tokarczuk, *Empuzjon*.

Z autorką rozmawia Jerzy Sosnowski

Empuzjon jest pierwszą po Noblu powieścią, której akcja rozgrywa się w tajemniczym, XX-wiecznym Sokołowsku. Porozmawiamy nie tylko o książce, lecz także o życiu i pisaniu pod presją Nobla, o Sokołowsku i nowej historii tego miejsca, o znaczeniu fikcji w naszym życiu, o kobietach i mężczyznach... Jak twierdzi Jerzy Sosnowski: „Z Olgą zawsze się świetnie rozmawia, sam nie mogę się już doczekać tego spotkania”!

16.30–17.45 – koncert zespołu Dagadana

18.00–19.15 – *Nie ma teraz poetów, pisarzy, artystów – wszyscy jesteśmy żołnierzami*.

Z Wiktorią Ameliną, Tanią Malarczuk i Natalką Śniadanko rozmawia Irek Grin

Jedna z uczestniczek panelu, Tania Malarczuk, powiedziała niedawno Oldze Tokarczuk: „Nie ma teraz poetów, pisarzy, artystów – wszyscy jesteśmy żołnierzami”. Znakomite ukraińskie pisarki, mieszkające obecnie w Europie Zachodniej, opowiedzą o uchodźstwie roli pisarzy w czasie wojny i o tym, jak nieść pomoc Ukrainie, nie mieszkając w niej.

19.30–20.45 – Oksana Zabuzko, *Planeta Piółun*.

Z autorką rozmawia Magdalena Rabizo-Birek

Oksana Zabuzko swego „opatrznosciowego współrozmówcę” (jak nazwała polskiego czytelnika), który Ukraińców i ukraińskie problemy rozumie lepiej niż inni, „lubi szczególnie i za nic nie chciałaby go utracić”. Jako pisarka cierpliwie wyjaśnia ukraińskie racje, błyskotliwie diagnozuje patologie późnej nowoczesności, z zadziwiającą przenikliwością, krok po kroku, przedstawia wydarzenia i zaniechania zachodniego świata, które doprowadziły do zbrojnej agresji Rosji na Ukrainę.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, sala kinowa

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki

Kamera, Akcja: Dolny Śląsk

20.00–22.00 – pokaz filmu *Magnat* (1987) w reżyserii Filipa Bajona.

Wprowadzenie: Jagoda Szelc

Rynek w Nowej Rudzie

wstęp wolny

20.00 – koncert zespołu Póki Co

21.30 – koncert zespołu Wilki – z okazji 30-lecia partnerstwa Nowej Rudy i Broumova

17.07 (niedziela)

8.00–13.00 – seminarium-wędrówka z Urszulą Zajączkowską: *Natura nie rozumie granic*.

Z Bożanowa przez Pasterkę do Radkowa

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org,

uczestnikom zapewniamy transport do Bożanowa

10.00–12.00 – bardzo wyczerpująca wyprawa rowerowa z Jakubem Kornhauserem

na taras widokowy na górze Guzowatej

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, lobby

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org,

liczba miejsc ograniczona

Latający Uniwersytet Ludowy

10.00–12.00 – seminarium: *Ex-centrum*. Prowadzi Edwin Bendyk

Rynek w Nowej Rudzie

wstęp wolny

od 10.00 – „pchli targ” – jarmark rękodzieła, produktów spożywczych, wyrobów

artystycznych okolicznych twórców i wytwórców (współorganizatorzy: Miejski

Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Stowarzyszenie StołoveLasy)

12.00 – czytanie performatywne: historie opowiedziane przez ukraińskich uchodźców

wojennych, goszczących w Nowej Rudzie, w wykonaniu aktorów Teatru na Faktach

Zamek Sarny, Ścinawka Górna 40D, 57-410 Ścinawka Górna

obowiązuje całonocny bilet

12.30–13.45 – Jakub Żulczyk, *Informacja zwrotna* i rzeczy starsze.

Z autorem rozmawia Waldek Mazur

Wydana w 2021 roku powieść *Informacja zwrotna* ugruntowała pozycję Jakuba Żulczyka jako jednego z najciekawszych polskich pisarzy. Jest on fenomenem na literackiej mapie Polski, bo ile pisarzy i pisarek może powiedzieć, że z ich opinią liczą się nie tylko czytelnicy, ale też politycy, twórcy telewizyjni, raperzy czy producenci słodczy? A wszystko rozpoczęło się dość skromnie, bo w 2006 roku od książeczki *Zrób mi jakąś krzywdę...*, czyli *wszystkie gry video są o miłości*.

14.00–15.15 – Marieke Lucas Rijneveld, *Niepokój przychodzi o zmierzchu*.

Z autorem rozmawia Jerzy Koch (współorganizatorzy: Ambasada Królestwa

Niderlandów, Wydawnictwo Literackie)

Czy zdobywca Bookera Marieke Lucas Rijneveld lubi szokować? Dlaczego jego narratorzy są niegodni zaufania? Jaki jest cel manipulowania czytelnikami? Czy *Niepokój przychodzi o zmierzchu* oraz książka właśnie przełożona na polski przez Jerzego Kocha, *Mijn lieve gunsteling* (dosł. *Moja kochana ulubienico*), nawiązują do holenderskiego nurtu literatury wiejskiej? Takie i inne pytania zostaną postawione autorowi z Holandii. Zapowiada się rozmowa szczerą do bólu, podobnego do tego, jaki książki Rijnevelda wywołują w czytelnikach.

15.30–17.00 – Michał Heller, *Wierzę, żeby rozumieć*.

Z autorem rozmawia Wojciech Bonowicz

„Jest w nas, ludziach, taka potrzeba, żeby raczej wiedzieć fałszywie, niż nie wiedzieć w ogóle – i dlatego słowa «nie wiem» trzeba docenić. Często powtarzam, że lubię nie wiedzieć. Gdy wiem, mam przed sobą jedną możliwość, która przecież może okazać się fałszywa. A gdy nie wiem, przede mną roztacza się całe pole rozmaitych możliwości”. Tak o swoim stosunku do życia, nauki i religii mówi ks. Michał Heller, wybitny kosmolog, filozof, autor książek z pogranicza nauk ścisłych i teologii, laureat Nagrody Templetona. O spotkaniu wiary i nauki, wiedzy i wątpliwości z Michałem Hellerem rozmawiać będzie Wojciech Bonowicz.

17.15–18.30 – Jacek Dukaj, *Imperium chmur*.

Z autorem rozmawia Edwin Bendyk (współorganizator: Wydawnictwo Literackie)

Niezwykła powieść z gatunku science fiction zabiera czytelnika do Japonii końca XIX wieku. Stanisław Wokulski, bohater *Lalki*, jako emisariusz Kraju, Którego Nie Ma, odwiedza cesarza Mutsuhito w celu zawarcia sojuszu opartego na odkryciu doktora Geista. Chodzi oczywiście o znaną wszystkim czytelnikom Bolesława Prusa technologię metalu lżejszego od powietrza. Julian Ochocki tworzy ażurową flotę Cesarskiej Marynarki Nieba, w czym towarzyszy mu Kiyoko, córka zbuntowanego samuraja.

W historię wojny napisanej na nowo, ale też przemiany, zabiorą nas autor, Jacek Dukaj, oraz prowadzący Edwin Bendyk. Opowiedzą o czerpaniu z historycznego bogactwa i mnogości postaci, obrazów i pomysłów.

18.45–18.55 – ogłoszenie wyników czwartej edycji Konkursu im. Tymoteusza Karpowicza na recenzję literacką (współorganizator: Wrocławski Dom Literatury)

To już 4. edycja Konkursu im. Tymoteusza Karpowicza na recenzję literacką. Celem tego wydarzenia jest promocja i wsparcie działalności na polu krytyki literackiej, w którym szczególnie doceniamy prace poświęcone twórczości polskich pisarek i pisarzy. Konkursowi patronuje Tymoteusz Karpowicz, poeta i prozaik, tłumacz i dramaturg.

Wszyscy finaliści zostali zaproszeni na Festiwal Góry Literatury, w trakcie którego dowiedzą się, kto zdobędzie laur, a kto wyróżnienia. Najlepsza spośród recenzji ukaże się w „Książkach. Magazynie do czytania” a autor otrzyma za nią także nagrodę pieniężną. Wszystkie nagrodzone i wyróżnione teksty zostaną opublikowane we „Frazie”.

Zgłoszone prace ocenia jury w składzie: Kinga Dunin, Grzegorz Gauden, Karol Maliszewski, Magdalena Rabizo-Birek i Kazimiera Szczuka.

19.00–20.00 – spotkanie na antenie Radia Nowy Świat: Piotr Siemion, *Bella, ciao*.

Z autorem rozmawia Michał Nogaś

Bella, ciao to obrazoburcza powieść o pragnieniu śmierci na gruzach zrujnowanego świata. Piotr Siemion bezlitośnie spogląda na Europę ubiegłego wieku i współczesną – ocenia wrogość, podziały i podejsście do obcości. Bohaterem książki jest pułkownik Szest, zawierający pakt z diabłem, by ocalić ludzi w nadmorskim mieście.

Na antenie Radia Nowy Świat i na żywo na naszej scenie porozmawiają Piotr Siemion, autor *Bella, ciao*, oraz dziennikarz i publicysta Michał Nogaś.

20.15–21.30 – Richard Flanagan, *Żywe morze snów na jawie*.

Z autorem rozmawia Michał Nogaś (współorganizator: Wydawnictwo Literackie)

Francie, 86-letnia bohaterka książki Richarda Flanagan, znajduje się w tasmańskim szpitalu. Jest gotowa odejść, lecz jej akceptacja śmierci pozostaje niezrozumiana dla dzieci: Anny i Tommy’ego, którzy na wszelkie sposoby próbują utrzymać matkę przy życiu. Czy wpływy, władza, pieniądze i znajomości są w stanie zatrzymać kobietę w świecie żywych? Czy dzieci mają prawo zdecydować w imieniu matki?

W tle tej opowieści rozpada się świat – ludzie się wymazują... Natura, jaką znamy, ginie: pożary trawią australijskie lasy, a zwierzęta wymierają. Czy procesy te da się jakoś zatrzymać? Czy świat na skraju katastrofy można wciąż uratować?

O wyborach, prawach i wpływach z Richardem Flanaganem, laureatem międzynarodowej Nagrody Bookera, porozmawia Michał Nogaś.

21.45 – koncert zespołu The Plastic People of the Universe

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, sala kinowa

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki

Kamera, Akcja: Dolny Śląsk

20.00–22.00 – pokaz filmu *Jańcio Wodnik* (1994) w reżyserii Jana Jakuba Kolskiego.

Wprowadzenie: Jagoda Szelc

18.07 (poniedziałek)

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda

Małe Góry Literatury

wstęp wolny, nie obowiązują zapisy

10.00–12.00 – warsztaty ceramiczne dla dzieci

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, lobby

Latający Uniwersytet Ludowy

10.00–12.00 – seminarium: *Ex-centrum*. Prowadzi Edwin Bendyk (kontynuacja)

obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitokarczuk.org,

liczba miejsc ograniczona

10.00–12.00 – gra FABU z Barbarą Sadurską

Rynek w Nowej Rudzie

wstęp wolny

12.00–13.00 – panel dyskusyjny: *Tour de Konstytucja*.

O zwierzętach w konstytucji z Sylwią Gregorczyk-Abram, Zbigniewem Hołdysem

i Karoliną Kuszlewicz rozmawia Irek Grin (współorganizator: Fundacja Kongres

Obywatelskich Ruchów Demokratycznych)

Już niedługo Fundacja Olgi Tokarczuk oraz Uniwersytet SWPS mają nadzieję przystąpić do wspólnych prac zmierzających do ujęcia praw zwierząt w polskiej konstytucji. Debata, na którą zapraszamy, jest pierwszą, w czasie której będziemy się zastanawiać nad tą ideą.

13.15–14.30 – *Przyroda. Krajobraz. Tożsamość*.

Z Jakubem Małeckim, Katarzyną Majbrodą i Izabelą Zygmunt rozmawia Hanna

Schudy (współorganizator: Komisja Europejska)

W jaki sposób postępująca utrata zasobów naturalnych wpływa na naszą tożsamość? Czy otaczająca przyroda rzutuje na budowanie lokalnych społeczności? Spotkanie o przyrodzie, krajobrazie i tożsamości stanie się przyczynkiem do debaty o utraconej przez ludzi więzi z przyrodą, spowodowaną niszczeniem środowiska naturalnego. Zaproszeni goście spróbują odpowiedzieć, w jaki sposób temu przeciwdziałać i co w podnoszonym temacie robi Unia Europejska.

Hanna Schudy, publicystka i członkini Instytutu Praw Obywatelskich, rozmawia z pisarzem Jakubem Małeckim, etnologą Katarzyną Majbrodą oraz Izabelą Zygmunt, działaczką Polskiej Zielonej Sieci.

14.45–16.00 – Europejska solidarność okiem ukraińskich pisarek.
Z Anne Bergman-Tahon, Hašką Szyjan i Oksaną Zabuzko rozmawia Anna Ursulenko (współorganizator: Komisja Europejska)
Jak powinna wyglądać solidarność, jakie są jej cele i założenia? Czy w czasie ruchu zbrojnego, prowadzonego przez Rosję w stosunku do wolnej Ukrainy, Europa wykazała się solidarnością? O tym rozmawiać będą ukraińskie pisarki: Haška Szyjan i Oksana Zabuzko, a także Anne Bergman-Tahon, dyrektorka Federacji Wydawców Europejskich. Rozmowę poprowadzi sławistka Anna Ursulenko.

16.15–17.30 – Frank Westerman, *My, człowiekowate*.
Z autorem rozmawia Paweł Goźliński (współorganizatorzy: Agora, Ambasada Królestwa Nederlandów)
Co czyni nas ludźmi? Na którym etapie ewolucji wyrwaliśmy się z królestwa zwierząt? I czy aby na pewno nam się to udało? Wraz z Frankiem Westermanem wyruszymy w „gadana” podróż na wyspę Flores i do początków człowieczeństwa, by przy okazji odpowiedzieć sobie na pytania o sens poszukiwań naszych przodków. Co nas popycha do rozkopywania jaskiń i cudzych grobów? Co widzimy, patrząc na czaszki człowiekowatych? Jakie ideologiczne założenia i uprzedzenia towarzyszą nam, gdy zadajemy sobie na pozór niewinne pytania o to, kim jesteśmy i skąd pochodzimy?
Z Frankiem Westermanem, czołowym niderlandzkim pisarzem non-fiction, porozmawia Paweł Goźliński, pisarz i dziennikarz.

17.45–19.00 – z okazji 50-lecia otrzymania literackiej Nagrody Nobla o Heinrichu Böllu z jego wydawcą, Reinholdem Nevenem DuMontem, rozmawia Olga Mannheimer (współorganizatorzy: Fundacja Heinricha Bölla, Kraj Związkowy Saksonia)

19.15–20.30 – Agnieszka Taborska, *Archipelagi Rolanda Topora*.
Z autorką rozmawia Magdalena Barbaruk
Wybitna historyczka sztuki, Agnieszka Taborska, w rozmowie z Magdaleną Barbaruk, kulturoznawczynią i pisarką, rozmawiać będzie o Rolandzie Toporze. Ten legendarny pisarz i skandalista, przede wszystkim jednak przyjaciel Tabor-skiej, uhonorowany został antologią *Archipelagi Rolanda Topora*, w której autorka prezentuje studium postaci rozciągnięte między licznymi wyspami absurdu.

21.00–22.15 – spotkanie na antenie Radia Nowy Świat: Krzysztof Meissner, Jerzy Sosnowski. Z autorami książki, której jeszcze nie ma, rozmawia Michał Nogaś

Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, Bohaterów Getta 10, 57-400 Nowa Ruda
wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki
Mniej znana literatura polska
17.45–19.00 – Marcin Mokry, *żywe linie nowe usta*.
Z autorem rozmawia Karol Maliszewski
Poza festiwalami, nagrodami, sterowalną uwagą recenzentów mieszka sobie inna literatura. Wyobraź sobie, że też pisana po polsku. Dla ryzykantów i smakoszy. Kto tym razem – na festiwalu, a jakby poza nim... Kto wyłowiony z mniej znanych odmętów literackiej ekspresji?
Dasz się porwać nieznanemu nazwisku? Chcesz poznać mniej znaną literaturę? Zapraszamy na spotkanie poety Marcina Mokrego z Karolem Maliszewskim, wybitnym literaturoznawcą.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, sala kinowa
wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki
Kamera, Akcja: Dolny Śląsk
20.00–22.00 – pokaz filmu *Daas* (2011) w reżyserii Adriana Panka.
Wprowadzenie: Jagoda Szela

Miejska Biblioteka Publiczna w Świdnicy (skwer z dzikami), Franciszkańska 18
wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki
17.00–18.15 – Karolina Korwin-Piotrowska, *Wszyscy wiedzieli*.
Z autorką rozmawia Magdalena Rabizo-Birek

Czy wszyscy wiedzieli o przemocy w szkołach aktorskich? Jakich nadużyć doświadczały studenci i studentki ze strony wykładowców? Jaką cenę trzeba było zapłacić za spełnienie swoich marzeń? Karolinę Korwin-Piotrowską o jej głośną i potrzebną książkę, *Wszyscy wiedzieli*, pytać będzie Magdalena Rabizo-Birek.

18.30–19.45 – Z Małgorzatą Lebdą i Urszulą Zajączkowską rozmawia Waldek Mazur
Co robią poetki, gdy nie piszą wierszy? O swojej pozapoetyckiej aktywności opowiadać będą Małgorzata Lebda, pisarka, ale też ultramaratonka, która podjęła się biegu od źródła do ujścia Wisły w ramach protestu przeciwko drodze wodnej E40, od wielu lat fotografka, oraz Urszula Zajączkowska, botaniczka zajmująca się biomechaniką i aerodynamiką roślin, artystka wizualna i muzyczna. Obie poetki zostały laureatkami Nagrody Literackiej Gdynia.

19.07 (wtorek)

Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, Fabryczna 2, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie
obowiązują zapisy mailowe pod adresem: sekretariat@fundacjaolgitekarczuk.org, liczba miejsc ograniczona
Latający Uniwersytet Ludowy
10.00–12.00 – seminarium: *Surrealizm*. Prowadzą: Agnieszka Taborska i Marcin Giżycki

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, lobby
Latający Uniwersytet Ludowy
10.00–12.00 – seminarium: *Ex-centrum*. Prowadzi Edwin Bendyk (kontynuacja)

Galeria Ludwikowice, Główna 65, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie
wstęp wolny
13.30–14.45 – *Mam w dupie małe miasteczka*. W 90. rocznicę urodzin Andrzeja Bursy z Wojciechem Bonowiczem, Iloną Witkowską i Agnieszką Wolny-Hamkało rozmawia Karol Maliszewski
Czy ktoś jeszcze pamięta Bursę? Minęło 90 lat od jego urodzin...
Spotkanie i rozmowa dla tych, którzy pamiętają, i dla tych, którzy chcieliby poznać i zapamiętać. Co jeden z najbardziej charyzmatycznych poetów polskich XX wieku „miał jeszcze w dupie” – prócz małych miasteczek?
O Andrzeju Bursie z Karolem Maliszewskim porozmawiają poeta i poetki: Wojciech Bonowicz, Ilona Witkowska i Agnieszka Wolny-Hamkało.

15.00–17.00 – wiersze poetek i poetów ukraińskich czytają Anna Adamowicz, Maciej Bobula, Wojciech Bonowicz, Ewa Jarocka, Małgorzata Lebda, Karol Maliszewski, Marcin Mokry i Urszula Zajączkowska
Spotkanie z poezją naszych sąsiadek i sąsiadów zza południowo-wschodniej granicy ma szczególny charakter w czasie wojny. Nie tylko przypomina wielką ukraińską kulturę, ale jest również listem polskich poetów i poetek do ukraińskich przyjaciół. Listem, który zaczyna się od słów: pamiętamy, nie godzimy się, jesteśmy z wami.
Zapraszamy do udziału w spotkaniu, w którym hołd artystom ukraińskim oddają artyści polscy.

17.15–18.30 – Szczęśliwi ludzie.
Z Kateryną Babkiną rozmawia Katarzyna Janusik
Pisarka, publicystka, aktywistka, autorka trzech wydanych w Polsce książek prozatorskich – za najnowszą, *Nikt tak nie tańczył, jak mój dziadek*, otrzymała Literacką Nagrodę Europy Środkowej Angelus 2021. Kateryna Babkina, od marca 2022 roku uchodźczyni z Kijowa, gości obecnie na rezydencji literackiej Wrocławskiego Domu Literatury. O jej różnorodne role i aktywności, a przede wszystkim o to, co obecnie znaczy być pisarką z Ukrainy, autorkę pytać będzie Katarzyna Janusik.

18.45–20.00 – Lili Fuchsberg, *Listy do mojej siostry 1947–1973*.
Z autorką rozmawia Urszula Glensk
Korespondencja wymieniana pomiędzy siostrami, Lili i Miną Fuchsberg, zawiera opis wojennych warunków życia w Boryslawiu, dotyka też tematu Holokaustu i antysemityzmu. Przy tym wszystkim ważną kwestią okazuje się poświęcenie Polaków, którzy pomagali w tamtym czasie Żydom, mimo groźby śmierci. Listy z późniejszego okresu, już powojennego, pisane z Nowej Rudy przez adoptowaną żydowską dziewczynę, pozwalają poprzez historię życia codziennego zobaczyć autentyczny obraz stosunków polsko-żydowskich w różnych grupach społeczeństwa polskiego.
Francuska muzykolożka, Lili Fuchsberg, w rozmowie z Urszulą Glensk opowie o tych listach, emocjach i wspomnieniach.

20.15–21.30 – Anna Bikont, *Cena. W poszukiwaniu żydowskich dzieci po wojnie*.
Z autorką rozmawia Jacek Leociak
Książka będąca śledztwem reporterskim bazuje na dziennikach Lejba Majzelsa, pracownika Centralnego Komitetu Żydów w Polsce. Jego celem było odnalezienie pięćdziesięciorga dwojga dzieci, które przeżyły Zagładę i pozostały pod opieką Polaków. W zeszytach informuje o godzinach wyjazdów, skutkach poszukiwań i o cenie bo Lejb wiedział, że życie każdego żydowskiego dziecka ma cenę.

Anna Bikont, autorka *Ceny. W poszukiwaniu żydowskich dzieci po wojnie*, podąża krokami Lejba, opiera się na pozostawionych przez niego zeszytach. Skrupulatnie szuka szczegółów, stara się doprowadzić do spotkań po latach i dokoa nuje niemożliwego – spisuje wspomnienia, od których ofiary Zagłady pragnęły uciec.

Książka rzuca nowe światło na losy dzieci po Zagładzie. Jednym z tych dzieci jest Lili Fuchsberg, autorka *Listów do mojej siostry 1947–1973*, tegoroczna gościńi Festiwalu.

Miejska Biblioteka Publiczna w Świdnicy (skwer z dzikami), Franciszkańska 18
wstęp wolny

17.00–18.15 – Piotr Siemion, *Bella, ciao*. Z autorem rozmawia Waldek Mazur

Piotr Siemion, prozaik, amerykanista i prawnik, wydaje książki niezwykle rzadko, ale zawsze, gdy się ukazują, wywołują spore poruszenie wśród czytelników. Wszystko wskazuje na to, że tak samo będzie z powieścią *Bella, ciao*. Obrazoburcza i zanurzona w popkulturze, dotykająca trudnych tematów historycznych i jeszcze trudniejszych spraw współczesnych, zdaje się bardzo gorzkim komentarzem do współczesnej Polski.

18.30–19.45 – *Holland. Biografia od nowa*.

Z Agnieszką Holland rozmawia jej biografka, Karolina Pasternak

Żadna inna polska reżyserka nie odniosła w kinematografii podobnego sukcesu jak Agnieszka Holland. W jej filmach zagrały międzynarodowe gwiazdy, a fabuły zostały docenione wieloma nagrodami, których nie sposób wymienić w krótkim opisie. *Holland. Biografia od nowa* jest pierwszą tego typu publikacją opisującą życie wybitnej reżyserki, a także – nie omieszkamy wspomnieć – bywalczyni Festiwalu Góry Literatury i członkini Rady Fundacji Olgi Tokarczuk.

O tym, jak pracowało się i tworzyło w męskim świecie kina, a także jak trafiła do Hollywood, reżyserka opowie w rozmowie z Karoliną Pasternak, dziennikarką filmową i autorką jej biografii.

20.00–21.15 – Lech Moliński, Jerzy Wypych, *Nikt nie woła, każdy pamięta. Filmowy Dolny Śląsk*. Z autorami rozmawia Jan Pelczar (współorganizatorzy: Wrocławski Dom Literatury, Wydawnictwo Warstwy)

Nikt nie woła, każdy pamięta... to pierwsza publikacja, która porządkuje opowieść o polskim kinie na Dolnym Śląsku. Autorzy – Lech Moliński (tekst) i Jerzy Wypych (zdjęcia) – zabierają czytelników w podróż po regionie, a za przewodników służą im historie z planów zdjęciowych, opowieści o lokalnych kinach czy twórcach, a w końcu goszczących na Dolnym Śląsku gwiazdach polskiego filmu.

Kamera, Akcja: Dolny Śląsk

21.30–23.00 – pokaz filmu *Wszystko dla mojej matki* (2019) w reżyserii Małgorzaty Imielskiej. Wprowadzenie: Jagoda Szelc

20.07 (środa)

Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, Fabryczna 2, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie

Latający Uniwersytet Ludowy

10.00–12.00 – seminarium: *Surrealizm*. Prowadzą: Agnieszka Taborska, Marcin Giżycki (kontynuacja)

Radków, Rynek 1, 57-420 Radków, przyziemie w ratuszu

wstęp wolny

14.00–15.15 – *Zakazana historia Dolnego Śląska. Pałace, których już nie zobaczysz...*

Z Hannibalem Smokiem rozmawia Hannibal Smoke

Dolny Śląsk nie ma sobie równych pod względem liczebności zamków, pałaców czy dworów. Choć region pyszni się tym bogactwem, przemilcza się mroczniejszą stronę tej historii. Nie każdy wie, że począwszy od 1945 roku połowę z dwóch tysięcy rezydencji zrównano z ziemią. Podpalane, burzone, zatapiane i wysadzane w powietrze, zamieniły się w anonimowe pagórki, stosy kamieni czy bezimienne kępy drzew, zaciśnięte korzeniami na dawnych fundamentach bogatych niegdyś budowli.

Za pomocą dwustu zdjęć Hannibal Smoke opowie historię Dolnego Śląska, której przez 70 powojennych lat nikt nie poruszał. Pisarz i fotoreporter nawiąże również do najnowszej książki o Górnym Śląsku. Spróbuje pokazać, w jaki sposób region ten, bez najsłynniejszych rezydencji magnackich, nie potrafi uporać się z miażdżącym stereotypem zadymionego zagłębia.

Rynek w Radkowie

wstęp wolny

15.30–16.45 – Karolina Jaklewicz, *Czarne łabędzie, biały puch*.

Z autorką rozmawia Wojciech Bonowicz (współorganizatorzy: Wrocławski Dom Literatury, Wydawnictwo Warstwy)

„Ludzie mają obsesję poznawania faktów, przekopywania dokumentów, sprawdzania pochodzenia. Wytracają się w mozolnym tropieniu prawdy, w zapełnianiu braków. Tak jakby nie mogli przyjąć nieobecności za obecność bez potwierdzenia, jakby tylko bycie miało sens. A ja wiem, że niebycie jest równie ważne. Że pustka nie oznacza wcale pustki” – pisze Karolina Jaklewicz w swojej najnowszej książce prozatorskiej *Czarne łabędzie, biały puch*. Znana artystka i kuratorka, podejmująca w swoich wystawach problematykę spotkania z Innym, tym razem zaprasza nas do refleksji nad tym, czym jest rodzina i jak wpływa ona na nasz stosunek

do świata w ogóle. O tym, jak w literaturze i sztuce mierzyć się tematami etycznymi i społecznymi, z Karoliną Jaklewicz porozmawia Wojciech Bonowicz.

17.00–18.15 – Spotkanie z autorami książek nominowanych do II edycji konkursu

Literacka Podróż Hestii

Literacka Podróż Hestii to konkurs literacki organizowany przez fundację Artystyczna Podróż Hestii wraz z Fundacją Wisławy Szymborskiej. Mecenasem przedsięwzięcia jest ERGO Hestia. W konkursie wyróżnia się autorów i autorów ki klasycznych form: powieści, powieści graficznych i opowiadań, napisanych z myślą o młodych czytelnikach i czytelniczkach z kategorii wiekowej 10–15 lat. Jury wybiera tytuły, które mają szansę pozostać na długo w kanonie literatury dziecięco-młodzieżowej.

Zapraszamy na spotkanie z laureatkami i laureatem II edycji: Saszą Hady (Aleksandrą Motyką), autorką *Zefirynów i księgi uroków* (Wydawnictwo Literackie), Roksaną Jędrzejewską-Wróbel, autorką *Stanu splątania* (Wydawnictwo Literackie), Marcinem Przewoźniakiem, autorem *Zabójczych pierogów. Mama w occie* (Wydawnictwo Wilga/GW Foksal), Katarzyną Wasilkowską, autorką *Już, już!* (Wydawnictwo Literatura) i Agnieszką Wolny-Hamkało, autorką *Po śladach* (Wydawnictwo Hokus-Pokus).

18.30–19.45 – *Holland. Biografia od nowa*.

Z Agnieszką Holland rozmawia jej biografka, Karolina Pasternak

Jak to jest spojrzeć na swoje życie oczami innej osoby? Odpowiedź na to pytanie zna Agnieszka Holland, wybitna reżyserka filmowa i serialowa, której biografię spisała dziennikarka Karolina Pasternak. Właśnie o pracy nad książką *Holland. Biografia od nowa* oraz o odczuciach po jej lekturze rozmawiać będą obie goście podczas świdnickiej odsłony Festiwalu.

Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a, 57-400 Nowa Ruda, sala kinowa

wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki

Kamera, Akcja: Dolny Śląsk

20.00–22.00 – pokaz filmu *Feniks* (2014) w reżyserii Christiana Petzolda.

Wprowadzenie: Jagoda Szelc

Zamek Sarny, Ścinawka Górna 40D, 57-410 Ścinawka Górna

obowiązują bilety

21.00 – koncert Hani Rani

21.07 (czwartek)

przez cały dzień gościom towarzyszyć będzie instalacja dźwiękowa Gerarda Lebika

Kino Zdrowie w Sokołowsku, Główna 36, 58-351 Sokołowsko

wstęp wolny

12.00–14.00 – spacer po Sokołowsku z Jurkiem Markiem śladami *Empuzjonu* Olgi

Tokarczuk

Park Zdrojowy Doktora Brehmera w Sokołowsku

wstęp wolny

14.00–16.00 – rozmowa poetki i poety o sobie: Małgorzata Lebda i Maciej Bobula

Spotkanie to będzie zarazem dialogiem, konfrontacją i eksperymentem.

Poeta, pisarz i tłumacz Maciej Bobula wraz z poetką i ultramaratonką Małgorzatą Lebda odkryją swoje jasne i – a jakże – ciemniejsze sekrety. Przygotujcie się na literaturę w działaniu!

Willa Krokus w Sokołowsku (BWA Sokołowsko), Główna 34, 58-350 Sokołowsko

wstęp wolny

16.00–18.00 – słuchowisko *Czekam aż se wszyscy pójdą*. Napisał i czyta Piotr

Bosacki, muzyka Cezary Ostrowski

Słuchowisko *Czekam, aż se wszyscy pójdą* to autorska, poetycka lektura wiersza

Piotra Bosackiego wykonywana na tle dyskretnej muzyki Cezarego Ostrowskiego. Czytany tekst rozpoczyna się słowami: „Trudno mi robić dwie rzeczy naraz. Nawet jedną niekiedy trudno. Pół rzeczy. Od dzieciństwa czekam, aż se wszyscy pójdą. Krowia wibracja waszych mów stołowych bez okresu. Wola, ta dziwka, podrośl złośliwa przedustawna pod kryształem czystym rachunku zdań”. Całość ma wiele wspólnego z tzw. salatą słowną schizofreników. Surrealizm realistyczny.

Park Zdrojowy Doktora Brehmera w Sokołowsku

wstęp wolny

18.00–20.00 – spotkanie poety z prozaikiem: Adam Wiedemann i Waldemar

Bawołek

20.00–22.00 – wydarzenie muzyczne Gerarda Lebika

Małe Góry Literatury

Małe Góry Literatury zostały stworzone z myślą o najmłodszych uczestnikach Festiwalu. Obejmują serię kreatywnych zabaw dla dzieci oraz pouczających historii. W tym roku zapraszamy do wędrowki po świecie wyobraźni z grupą Opowieści z Walizki oraz na spotkanie z Michałem Rusinkiem. A 18 lipca w Miejskim Ośrodku Kultury w Nowej Rudzie dzieci – i nie tylko dzieci! – będą mogły poznać tajemnice wytwarzania ceramiki!

Bajka *O hienie Loli* i wspólna zabawa plastyczna z zespołem Opowieści z Walizki

O hienie Loli to wzruszająca, współczesna bajka izraelskiej pisarki Orit Bergman. Opowiada o hienie, której wszyscy się bali. Jediną osobą doceniającą jej serce i talent był ślepy Kret. Hiena Lola uczy równości, wskazując na piękne różnice między nami. Przecież to właśnie one sprawiają, jak dowiadujemy się z bajki, że razem możemy zrobić więcej niż w pojedynkę.

W roli głównej bohaterki, Loli, występuje Joanna Sarnecka. Kreta odśpiewa Anna Woźniak, a towarzyszyć będzie jej Maciek Kierzkowski, wprowadzając nastrój niesamowitości poprzez grę na ukulele. Po wysłuchaniu niezwyklej opowieści, uczestnicy, podzieleni na grupy, stworzą szczęśliwe miasteczko głównej bohaterki. By się to udało do dyspozycji dzieci będą liczne materiały plastyczne.

Wspólna zabawa odbędzie się w Domu Pracy Twórczej Muchomerek w Kamionkach od 13 do 15 lipca w stałych godzinach, to jest od 10.00 do 12.00. Opowieści z Walizki od 2009 roku tworzą ludzie wędrujący po wielokulturowej Polsce, przemierzający świat także poza jej granicami. Jako grupa poznają świat przez haśnię i muzykę, i tak również ten świat przedstawiają najmłodszym – i nie tylko im!

Spotkanie z Michałem Rusinkiem

Jak pisać wiersze i opowiadania? Spotkanie w formie warsztatów będzie poświęcone nauce tworzenia literatury dla dzieci. Kto wie – może za kilka lat któryś uczestnik lub któraś uczestniczka tego spotkania będzie gościem lub gościnią Festiwalu Góry Literatury?

Spotkajmy się 16 lipca o 10.30 w Bibliotece Publicznej Gminy Nowa Ruda (Filia Nr 1) w Dzikowcu. Wstęp jest wolny, a wejściówki nieobowiązkowe.

Warsztaty ceramiczne dla dzieci

„Ja jako Ja”. Dwugodzinne warsztaty zapisu na tabliczkach glinianych, obrazu twórczej samoświadomości dla dzieci i młodzieży, które pozostaną na wieki jako artefakt tejże chwili. Zapraszamy na spotkanie własnego indywiduum w obliczu burzy mózgów ogółu uczestników – już 18 lipca o godzinie 10.00 w sali ceramicznej Miejskiego Ośrodka Kultury. Warsztaty poprowadzi Marcin Glina.

Latający Uniwersytet Ludowy

Uniwersytety ludowe to miejsca kształcenia pozaszkolnego, przeznaczonego zarówno dla młodzieży, jak i dla dorosłych. Ich idea sięga XIX wieku i sformułował ją Nikolai Frederik Severin Grundtvig, duński pastor i poeta. Stworzył on pierwszy Uniwersytet Ludowy przeznaczony dla chłopów, a misją tego ośrodka stało się hasło: „Szkoła dla życia”. Celem działań uniwersytetu było między innymi kształtowanie postaw obywatelskich wśród społeczności wiejskiej, animowanie działań wspólnotowych i kulturalnych, przeciwdziałanie marginalizacji, wychowywanie lokalnych liderów. Polskie uniwersytety ludowe, których początek datuje się na rok 1900, wiele zawdzięczają tradycji duńskiej.

W czasie festiwalu zapraszamy na różnorodne konserwatoria, seminaria i warsztaty, prowadzone przez wybitnych znawców proponowanej tematyki. Zajęcia pod wspólną nazwą „Latający Uniwersytet Ludowy” są skierowane do wszystkich osób – niezależnie od wieku – które są ciekawe świata, potrafią lub chcą zmienić perspektywę, nie boją się dyskusji.

Nasz Uniwersytet tym razem przyleci do Centrum Łąkowa, Nowej Rudy i Ludwikowic Kłodzkich. Zapraszamy wszystkich zainteresowanych!

Opór, bunt, utopia – seminarium prowadzone przez Magdalenę Środę

„Aby prowadzić dobre życie konieczny jest opór wobec złego życia”

– Judith Butler

„Zdecyduj się nie służyć więcej i od razu stajesz się wolny/wolna”

– Étienne de La Boétie

Młodych ludzi od początku uczy się, a już dziewczynek w szczególności, posłuszeństwa. Bez tego, ale i bez pewnej dozy społecznego konformizmu, funkcjonowanie wspólnoty byłoby niemożliwe. Nader często zdarza się jednak, że wspólnotą rządzą ludzie, którzy wykorzystują nasze posłuszeństwo do niegodnych praktyk: przemocy, konfliktowania, podziałów, łamania sumień, łamania praw człowieka, świadomej dyskryminacji „gorszych”, korupcji.

Władza tyranii jest możliwa dzięki naszej obojętności, lękom, poczuciu niemocy, braku sprawczości, wreszcie – dzięki samemu posłuszeństwu. By zmienić ten stan rzeczy, niekoniecznie trzeba nosić broń. Istnieje wiele form nieposłuszeństwa, oporu, buntu, walki bez przemocy, które odbierają władzę rządcom autorytarnym. Jak pisał Étienne de La Boétie: „Nie proponuję ci, byś położył swoje ręce na tyranie, by go obalić, ale po prostu zdecyduj się nie wspierać go dłużej, wówczas zobaczysz, że on – jak wielki Kolos, którego postument został spod niego usunięty, pada pod swoim własnym ciężarem i rozpada się na kawałki”.

Seminarium odbędzie się od 14 do 16 lipca w Centrum Łąkowa 1 (Radków), w stałych godzinach: od 9.00 do 12.00. Prowadząca warsztaty Magdalena Środa, jest wykładowczynią na Uniwersytecie Warszawskim. Zajmuje się filozofią i etyką. Jest też autorką wielu książek poświęconych właśnie tym zagadnieniom – między innymi pozycji *Obcy, inny, wykluczony* (wyd. Słowo–Obraz–Terytoria). Podczas seminarium mówić będzie o społecznym konformizmie, obojętności, ale przede wszystkim o różnych formach oporu zbiorowego, indywidualnego, jak również o światach (utopiach?), w imię których stawianie oporu ma sens.

Domowe Polaków rozmowy – warsztaty prowadzone przez Olę Mannheimer

„Świat jest tkaniną, którą przedziemy codziennie na wielkich krosnach informacji, dyskusji, plotek, anegdot...” – twierdzi Olga Tokarczuk, zaznaczając, że każdy ma prawo brać udział w procesie opowiadania świata. Każdy głos, poprzez który oddaje się swoje przemyślenia czy przeżycia, ma duże znaczenie.

Warsztaty *Domowe Polaków rozmowy* mają charakter zabawy. Uczestnicy będą dążyć do tworzenia opowieści jednocześnie osobistych i składających się na ogólną, polifoniczną całość. Usłyszeć będzie można więc opowieści o tym, co słyszało się niegdyś w polskich domach, sytuacjach wybijających się we wspomnieniach, o przedmiotach codziennego użytku, które wkręciły się w pamięć podobnie jak młynek Misi.

Zachęcamy do przynoszenia na warsztaty własnych przedmiotów. Kto chce, będzie mógł odwrócić perspektywę – stać się na chwilę pokrywką garnka, ramą fotografii, wzorem firanki czy piórem w poduszce, by pokazać świat z różnych punktów widzenia. Z tego wielogłosowego chóru spróbujemy stworzyć „opowiadanie paraboliczne”, o której to formie pisała Olga Tokarczuk w swoich esejach.

Warsztaty będą się odbywać od 14 do 16 lipca w lobby Miejskiego Ośrodka Kultury w Nowej Rudzie, w stałych godzinach: od 11.00 do 14.00. Prowadząca Olga Mannheimer jest dziennikarką, trenerką międzykulturową i opowiadaczką – warsztaty z nią będą niepowtarzalnym przeżyciem.

Ex-centrum – seminarium prowadzone przez Edwina Bendyka

Seminaria z Edwinem Bendykiem należą już do festiwalowych tradycji. Uczestnicy wspólnie z prowadzącym szukają ex-centrycznej perspektywy otaczających nas zjawisk, starając się zrozumieć istotę rzeczy w niekonwencjonalny sposób. Nazwę „ex-centrum” wymyśliła i propaguje nasza Fundatorka, co skutkowało między innymi powstaniem Akademickiego Centrum Badań. Ex-centrum Olgi Tokarczuk na Uniwersytecie Wrocławskim.

W trakcie tegorocznej edycji Festiwalu Góry Literatury porozmawiamy o ex-centrycznym „pluriwersum” – archipelagu ex-centrycznych lokalności, z których każda może być środkiem świata i punktem odniesienia. Brzmi zagadkowo? Jeżeli wam mało, dodamy, że opowiemy również o języku, który wyklucza, szczególnie w kontekście mediów społecznościowych. Zauważyliście, że obracamy się w „swoich” bańkach, poprzez które umacniamy podziały? Podkreślamy emocje językiem nienawiści, osłabiamy integrację społeczną. Winny jest internet? Czy my – nasza indywidualizacja, narcyzm?

Seminarium *Ex-centrum* w tym roku odwoływać się będzie ponownie również do książki Edwina Bendyka *W Polsce, czyli wszędzie. Rzecz o upadku i przyszłości świata*. Autor przekonuje w niej, że podstawą tworzenia opcji alternatywnych powinno być odwoływanie się do zasady wyobraźni. Wyobraźni, która jest syntezą zasady nadziei i zasady odpowiedzialności. To właśnie ona pomaga dostrzec pozornie niewidoczne hierarchizowanie i klasyfikowanie bytów. Co właściwie to oznacza? Jak zasada wyobraźni może wpłynąć na nasze życia? W trakcie spotkań spróbujemy odpowiedzieć sobie na te i inne pytania.

Seminarium odbywa się w lobby Miejskiego Ośrodka Kultury w Nowej Rudzie od 17 do 19 lipca, w stałych godzinach: od 10.00 do 12.00.

Warsztaty kreatywnego pisania

Doświadczeni pisarze i doświadczona pisarka dzielą się swoją wiedzą spon-tanicznie i na luzie. Czym jednak jest doświadczenie literackie? Jak się do niego dochodzi? Jasnym jest, że za każdym razem inaczej – wedle talentu i pisanej przez życie historii. Czy jednak pisanie da się nauczyć? I kto tu się bardziej uczy?

Warsztaty kreatywnego pisania odbywają się 15 i 16 lipca w Bibliotece Miejskiej w Nowej Rudzie. Prowadzą: Karol Maliszewski, Zbigniew Kruszyński i Miłka Malzahn. Jest to wydarzenie zamknięte.

Surrealizm – warsztaty prowadzone przez Agnieszkę Taborską i Marcina Giżyckiego

Na warsztatach porozmawiamy o założeniach i celach surrealizmu. W pierw-szej kolejności Agnieszka Taborska przybliży nam świat surrealistycznych gier, pomagających wyzwolić się z gorsetu konwencji. Kolejno, już wspólnie, wymyśli-my i zagramy we własne gry, inspirowane francuskimi surrealistami. Co ważne, proponowane pomysły będą musiały odnosić się do tego, co tu i teraz.

To jednak nie koniec, bowiem przyjdzie też czas na drugiego gościa. Marcin Giżycki, przy pomocy fragmentów filmowych, opowie o nurcie surrealistycznym w kinie. Czekać będzie nas też pewne zadanie twórcze... Poprzez nie sprawdzimy, na ile duch surrealizmu żyje w naszych gościach!

Warsztaty odbywają się 19 i 20 lipca w Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, zawsze od godziny 10.00 do 12.00.

Gra FABU z Barbarą Sadurską

FABU to planszowa gra towarzyska, która polega na opowiadaniu pojedy-nzych lub mnogich historii. Te mogą się ze sobą splatać, wychodzić z jednego miejsca lub dążyć do wspólnego zakończenia. Reguły nie określają liczby graczy – wszystko zależy od tego, ilu spotka się opowiadaczy i jak wiele czasu mają do dyspozycji.

Cel gry jest prosty: chodzi o czystą przyjemność opowiadania i słuchania. To jak czytanie tych samych książek i wzajemne dzielenie się wrażeniami albo też grupowe oglądanie filmów. Różnica jest jednak zasadnicza: twórcami przedstawia-nych opowieści w przypadku gry FABU są gracze.

Na snute historie wpływają karty losowane przez zawodników. To jednak od uczestników zależy, w jaki sposób je zinterpretują oraz jaki nadadzą im charakter. Gracze decydują o losie swoich opowieści. Wybierają, z kim ich bohaterowie wchodzi w relacje, jak i czy w ogóle splatać będą się konkretne wątki. Stanowią też o emocjach kreowanych postaci. Co mogło zaskoczyć, a co zachwycić tego wymy-słonego bohatera?

W FABU zagramy w lobby Miejskiego Ośrodka Kultury w Nowej Rudzie. 18 lipca od godziny 10.00 do 12.00, przy czym czas ten traktujemy umownie. Jak wiadomo, gra tego rodzaju może się przedłużyć. Rozgrywkę poprowadzi Barbara Sadurska, która jest współautorką FABU stworzonego z Jerzym Franczakiem.

Nie daj się! Słowo, obraz, internet i dezinformacja – warsztaty z Hanną Schudy, Dominikiem Podsiadłym i Rafałem Gwizdem

Dezinformacja i fake newsy to poważny problem dla demokracji w świecie mediów społecznościowych i anonimowości w sieci. Na fałszywe treści i obrazy narażeni są wszyscy, niezależnie od wieku. Ważne jest jednak, aby podstawowe kompetencje pozwalające odróżnić prawdę od fałszu w internecie kształtować już od najmłodszych lat, a starszych nauczyć obsługi narzędzi cyfrowych do rozpozna-wania i zwalczania dezinformacji. Pandemia, katastrofa klimatyczna czy obecnie wojna w Ukrainie to idealne momenty dla fałszerzy informacji w sieci, aby społe-czeństwo podzielić czy zasiał niepewność. Podczas warsztatów Dominik Podsiadły z koła naukowego ASP Wrocław „Internet, kultura, sztuka”, Rafał Gwizd, edukator tematyki europejskiej, oraz Hanna Schudy, członkini sieci Team Europe, przybliżą uczestnikom tematykę dezinformacji oraz narzędzi do przeciwdziałania jej, a także zaproponują quiz na czujność, tak abyście nie dali się słowu i obrazowi w sieci.

Warsztaty odbędą się 13 lipca od godziny 11.00 do 14.00 w Miejskim Ośrodku Kultury w Nowej Rudzie. Bądźcie koniecznie!

Topografia czułości – projekt pedagogiczny Akademickiego Centrum Badań. Ex-centrum Olgi Tokarczuk

Projekt *Topografia czułości* to inter- i transdyscyplinarny projekt pedago-giczny proponujący innowacyjną pod względem metodologicznym interpretację powieści Olgi Tokarczuk *Prowadź swój pług przez kości umarłych*. Nawiązuje do tytułowego eseju Olgi Tokarczuk pt. *Czuły narrator*, w którym czułość jest rozu-miana jako „perspektywa poznawcza”, ultrasynteza. Założeniem projektu jest więc dążenie do uzyskania ultrasyntezy tego, co literackie, z tym, co nieliterackie, a ujęte w topografii powieści. Uczestnicy projektu mają na nowo zinterpretować i opisać elementy topografii zawarte w książce. Wielopoziomowa i wieloaspektowa lektura w duchu interdyscyplinarnej dyskusji ma prowadzić do uzyskania efektu ognozji. Nie bez znaczenia jest również fakt, że realizacja projektu zakłada współ-pracę pomiędzy studentami i studentkami, doktorantami i doktorantkami oraz prowadzącymi.

Osią powieści, a zarazem topograficznym centrum projektowej przestrzeni działania jest płaskowyz z ziemią kłodzką, w której mieszka Noblistka. Docelowo

studenci mają zaplanować szlaki Olgi Tokarczuk w Sudetach Środkowych i opra-cować tablice informacyjne w poszczególnych, wyznaczonych przez siebie, punk-tach. Tablice mają być w formie rzeczywistej oraz wirtualnej. Kod QR umożliwi odczytanie poszerzonych treści w internecie. Pierwszy szlak ma powstać w opar-ciu o książkę *Prowadź swój pług przez kości umarłych*.

Celem projektu *Topografia czułości* jest literacka ekoedukacja stanowiąca fundament pisarstwa Olgi Tokarczuk. Zadaniem uczestników projektu jest stwo-rzenie szlaku Olgi Tokarczuk na podstawie wskazanej i rozbudowanej siatki pojęć, podzielonych na kategorie (miejsca, ludzie, zwierzęta, rośliny). W czasie trwania badań terenowych studenci opracowują tablice informacyjne zgodne z poniższym schematem oraz tworzą materiały audiowizualne (wywiady, podcasty), badają archiwa, tworzą dokumentację fotograficzną. Uzupełnieniem projektu mogą być gry terenowe.

Wydarzenie zamknięte.

Koncerty

SUTARI

Trio SUTARI to siła trzech kobiecych głosów i bogatej wyobraźni muzycznej. Artystki kontynuują tradycje polskich pieśniarek ludowych. Ich praca nadała nowy kierunek myśleniu o muzyce folkowej w Polsce. Eksperymentują z różnymi tech-nikami wokalnymi, wielogłosem, tradycyjnymi polskimi rytmami. Tworzą własne instrumenty oraz badają potencjał muzyczny przedmiotów codziennego użytku. Aranżują tradycyjne polskie pieśni, a także komponują własne utwory, oparte na różnych kobiecych tradycjach muzycznych.

W czerwcu 2020 roku ukazał się trzeci album Sutari – *Siostry Rzeki* – pełen transowych, polifonicznych kompozycji dialog z tradycjami ludowymi, splecionymi wokół tematów natury, wolności, kobiecości i siostrzeństwa. Album został nominowany do nagrody Fryderyk 2021 w kategorii Muzyka Świata.

W skład zespołu wchodzi: Basia Songin (śpiew, Wilcze Basy, Sowa, bębny ramowe, perkusjonalia, looper), Kasia Kapela (śpiew, skrzypce, kankles, bębny ramowe, perskujonalia) oraz Dobromiła Życzyńska (śpiew, skrzypce, bęben ramo-wy, perkusjonalia).

Koncert zespołu odbędzie się 13 lipca w Nowej Rudzie o godzinie 22.30. Wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki.

Hania Rani

Hania Rani jest pianistką, kompozytorką, producentką, autorką tekstów i wokalistką. Na swoim koncie ma dwie solowe płyty: *Esja* i *Home*. Obie zosta-ły wydane przez prestiżową brytyjską wytwórnię Gondwana Records (Portico Quartet, Go Go Penguins, Matthew Halsall). W 2021 roku ukazała się najnowsza płyta *Inner Symphonies*, nagrana z Dobrawą Czocher, a wydana przez Deutsche Grammophon.

Artystka otrzymała nagrodę Gazety Wyborczej „Sanki” (2019), nominację do Paszportów Polityki oraz nominację do Bestsellerów Empiku „Odkrycie roku”. Przyznano jej również pięć nominacji do nagrody Fryderyk 2020 w kategoriach: „Producent muzyczny”, „Album roku – alternatywa”, „Debiut roku”, „Kompozytor roku” i „Najlepsze nowe wykonanie” z Melą Koteluk za utwór *Odprowadź*. W 2021 roku odebrała Fryderyka dla kompozytora roku oraz nagrodę Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Transatlantyk – Transatlantyk Golden Ark Best Polish Young Composer 2021.

Hania Rani zagra dla gości festiwalowych 20 lipca o godzinie 21.00 w Zamku Sarny. Koncert jest biletowany, a dochód ze sprzedaży zostanie przekazany na wsparcie Ukrainy.

Natalia Przybysz

Natalia Przybysz jest kompozytorką, autorką tekstów i aktywistką zaangażowaną w działania proekologiczne. Swoją karierę rozpoczęła w 2001 roku razem z siostrą, Pauliną Przybysz, z którą tworzyła zespół Sistars. Jej głos jest jednym z czołowych na polskiej scenie muzycznej. Jako artystka została doceniona wielokrotnie – od czasu płyty *Prąd* wszystkie kolejne albumy zostały nagrodzone Fryderykami.

Najnowszy krążek *Zaczynam się od miłości*, z utworami skomponowanymi przez Natalię Przybysz i jej Zespół, ukazał się 11 marca 2022 roku. Słuchacze mogli zapoznać się z niezaśpiewanymi dotąd tekstami Kory w aranżacji artystki.

14 lipca o godzinie 22.00 Natalia Przybysz wystąpi w Zamku Sarny. Koncert jest biletowany.

Sanatorium dźwięku – wydarzenie muzyczne Gerarda Lebika

Sanatorium dźwięku (*Only The Noise Remains*) jest performance’em łączącym trzy odmienne światy muzyczne, stykające się na przecięciu metafizyki i fizyki.

Głos Antoniny Nowackiej, maszynieria Pawła Romańczuka oraz monochordy Gerarda Lebika tworzą osobliwą alchemię, dryfującą od czasów antycznych przez średniowiecze do metawersum.

Wydarzenie muzyczne odbędzie się we wspaniałych okolicznościach przyrody, które stały się inspiracją dla *Empuzjonu* Olgi Tokarczuk. Muzyka przeniesie gości festiwalu w inny świat – bądźcie 21 lipca o godzinie 20.00 w Parku Zdrojowym Doktora Brehmera w Sokołowsku. Wstęp wolny!

A Few Words on the Soul

1 lutego 2022 roku minęło 10 lat od śmierci Wisławy Szymborskiej, laureatki literackiej Nagrody Nobla w 1996 roku. Rocznica śmierci skłoniła kompozytora Mathiasa Coppensa do napisania trzech pieśni korespondujących z tekstami poetki.

Program artystyczny *A Few Words on the Soul* (Kilka słów o duszy) wydaje się doprawdy wyjątkowy. Jego sedno i inspirację czerpie Mathias Coppens z wiersza Szymborskiej o tym samym tytule. Artysta wraz z Zofią Hanną w trakcie koncerty zwróca się do duszy, próbując spojrzeć na nią z różnych punktów widzenia. Słuchacze będą mogli obcować z psychologią i filozofią egzystencjalną, sentymentem, w końcu z ciepłą trzeźwością unikalnej perspektywy Szymborskiej.

Koncert Zofii Hanny i Mathiasa Coppensa odbędzie się 14 lipca o godzinie 17.30 w Sali Balowej w wałbrzyskim Zamku Książ. Współorganizatorem wydarzenia jest Ambasada Belgii.

Raz Dwa Trzy

Raz Dwa Trzy to zespół należący do klasyki – znają ich wszyscy! Prostotą i szczerością trafiają do każdego, bez względu na wiek. Ich utwory mają niesamowitą zdolność pobudzania do rozmowy, otwierają umysł i rozwiązują języki.

Koncertują nieprzerwanie od 1990 roku – od tego czasu zdobyli mnóstwo nagród i nominacji, między innymi do Fryderyków 1994 w kategorii „Najlepszy Album, piosenki poetyckie”. Płyta *Niecu*d otrzymała Fryderyka 1999 w kategorii „Muzyka Alternatywna”. Płyta *Czy te oczy mogą kłamać* została nominowana do Fryderyków 2002 w kategorii „Muzyka Popularna”. Rok później ukazał się studyjny album *Trudno nie wierzyć w nic*, który ugruntował pozycję zespołu na polskim rynku muzycznym. Płyta *RDT* została nominowana do Fryderyków 2003 aż w siedmiu kategoriach. Otrzymała pięć statuetek.

Raz Dwa Trzy posłuchamy 15 lipca w Zamku Sarny o godzinie 22.15. Obowiązują całonocne bilety.

The Plastic People of the Universe

The Plastic People of the Universe powstało w 1968 roku. Czeski zespół początkowo szukał inspiracji przede wszystkim u amerykańskich artystów: The Velvet Underground, Captaina Beefhearta i Franka Zappy, z czasem wypracował jednak jedno z najbardziej oryginalnych brzmień na tamtejszej scenie rockowej.

W 2015 roku zespół rozdzielił się, odtąd tworząc dwa odrębne bandy: The Plastic People of the Universe i The Plastic People of the Universe / New Generation. Obecnie działają one osobno i jednocześnie tworzą interpretacje. Dopelnieniem PPU New Generation są młodzi muzycy, którzy swoimi interpretacjami przybliżają muzykę PPU współczesnemu słuchaczowi. Trzeba jednak oddać, że nie doszło tu do gwałtownego przesunięcia w stronę pierwotnej interpretacji.

W skład zespołu wchodzi: Jiří Kabeš (altówka, theremin, wokal), Joe Carnation (gitara, wokal), Vojtech Stary (klawiatura, wokal), Vaclav Brezina (bas) i Jakub Koláček (perkusja).

Koncert The Plastic People of the Universe odbędzie się 17 lipca o godzinie 21.45 w Zamku Sarny. Obowiązuje całonocny bilet.

Wilki

Wilki to zespół, którego przedstawiać nie trzeba. Nie sposób nie zanućć choćby jednej zwrotki takich hitów jak *Baśka*, *Na zawsze i na wieczność* czy *Bohema*. Wilki zostały założone w 1991 roku przez Roberta Gawlińskiego, kompozytora i autora tekstów.

Już rok później krążek *Wilki* podbił serca Polaków – okazał się bestsellerem, osiągając ponad 220 tysięcy sprzedanych egzemplarzy. W 2001 roku piosenka *Baśka* zdobyła główną nagrodę na 39. Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu. W tym okresie rockowe brzmienie przerodziło się w pop-rock.

Zespół zdobył wiele nagród, między innymi kilka Fryderyków, Mikrofonów Popcornu oraz Bursztynowego Słowika podczas Sopot Festival w 2006 roku. W 2009 roku ukazało się wydawnictwo pt. *MTV Unplugged: Wilki*, które uzyskało status złotej płyty.

Obecnie w skład zespołu wchodzi: Robert Gawliński (śpiew, gitara), Beniamin Gawliński (gitara, instrumenty klawiszowe), Emanuel Gawliński (gitara basowa), Mikis Cupas (gitara), Maciej Gładysz (gitara) oraz Adam Kram (perkusja).

Koncert jest organizowany przez miasto Nowa Ruda z okazji 30-lecia partnerstwa Nowej Rudy i Broumova – 16 lipca o godzinie 21.30 zapraszamy na noworudzki rynek!

Póki Co

Założycielami zespołu Póki Co są Ela Rojek i Jarek Bieliński, występujący na scenie od siedmiu lat. W 2019 roku nagrali swoją pierwszą płytę – *Piosenki snuja*. W ich repertuarze można odnaleźć nawiązania do nurtu „Krainy Łagodności”.

Artyści czerpią z bossa novy, indie folku, bluesa, smooth jazzu, reggae, a nawet swinga.

Zespół Póki Co tworzą: wspomniana Ela Rojek (śpiew, ukulele, przeszkadzajki) i wspomniany Jarek Bieliński (gitary), jak również Marcin Świdziński (instrumenty klawiszowe), Mateusz Dwornik (kontrabas, gitara basowa) oraz Bartosz Naumowicz (perkusja). Gościnnie muzykuje z nimi Sebastian Pachecki (trąbka). Jak mówią członkowie zespołu: „Zależy nam na tym, żeby naszą muzykę cechowała dobra energia, pozytywne wibracje, a w warstwie tekstowej dobry humor oraz dystans do otaczającego świata”.

Zapraszamy na Rynek w Nowej Rudzie już 16 lipca o godzinie 20.00. Wstęp wolny!

Wystawy

Wystawa WIDZIALNOŚĆ

Na wystawie *WIDZIALNOŚĆ* zderzone zostaną ze sobą różne pokolenia polskich artystów i pisarzy, w których twórczości uwidocznił się ponad-realny charakter. W wystawianych dziełach pole widzenia nie ogranicza się wyłącznie do tego, co widzialne i namacalne, artyści ci bowiem znacznie wykraczają poza owe materialne granice.

Tradycja surrealistyczna nie miała w dotychczasowej sztuce polskiej zbyt wielu przedstawicieli. Ta sytuacja diametralnie zmieniała się w ostatnich latach, gdy równocześnie uległo zmianie nasze postrzeganie i rozumienie owej ponad-realności. Nieoczywiste i zaskakujące zadomowiło się w pejzażu sztuki polskiej na dobre. Wystawa *WIDZIALNOŚĆ* stawia sobie za cel ujawnienie i pokazanie tych zjawisk publiczności, odwołując się także do klasycznych nazwisk, związanych z tym nurtem artystycznego myślenia.

Na wystawie zostaną przedstawione prace następujących osób: Agnieszki Apoznańskiej, Aleksandra Baszyńskiego, Justyny Baśnik, Pawła Baśnika, Wiktora Gałki, Andrzeja Gieragi, Łukasza Huculaka, Bartosza Kokosińskiego, Nikity Krzyżanowskiej, Krzysztofa Marchlaka, Sebastiana Milewskiego, Kamila Moskowczenko, Zofii Pałuchy, Cyryla Polaczka, Ireneusza Wojciecha Sobczyka, Michała Szuszkiewiczza, Aleksy Urban, Małgorzaty Wielek oraz Bartosza Zaskórskiego.

Serdecznie zapraszamy na kuratorskie oprowadzanie po wystawie do Galerii Nowa w Nowej Rudzie – z dziełami zapoznają Was Bogusław Deptuła i Łukasz Huculak. Wernisaż odbędzie się 13 lipca o godzinie 21.00. Wstęp wolny.

Persistence – Trwałość w Naturze i Trwanie w Kulturze

Persistence – Trwałość w Naturze i Trwanie w Kulturze to wystawa Jagi Hupało i artystów związanych z Ostoją Sztuki Jagi Hupało w Bardo. Prezentacja obejmuje sztuki wizualne: rzeźbę, malarstwo, fotografię, wzornictwo, ilustracje do książek, video art, instalacje z roślin. Wernisaż rozpocznie koncert muzyczny – *Głosy ziemi*. Piotr Głowacki, aktor i autor dróg, i Robert Subdysiak w gatkach wspinaczkowych zaproszą do performatywnych rozważań na temat kreatywnego patrzenia na otoczenie. Gościnnie Edyta Jungowska przeczyta fragmenty książek *Niekończąca się historia* i *Lady BabaJaga*.

Projekt *Persistence* ma uwidocznć przenikanie się kultury, sztuki i ekologii poprzez pielęgnowanie tradycji i zwyczajów, które mogą się wspaniale uzupełniać i harmonizować z nowoczesnością i różnorodnością.

Wydarzenie rozpocznie się 14 lipca o godzinie 17.30 w Galerii Ludwikowice. Wstęp wolny.

Marek Turek, Bellmer i inne komiksy

Gliwiczanin Marek Turek jest jednym z ciekawszych polskich twórców komiksowych średniego (już!) pokolenia. Urodzony w 1970 roku, pracuje jako operator pieca do topienia szkła i od 1992 roku tworzy niepowtarzalne formalnie i treściowo komiksy. Początkowo wydawał je pod własnym szyldem, obecnie publikuje je zaś wydawnictwo Kultura Gniewu. W 2017 roku Marek Turek stworzył niemą powieść graficzną *Bellmer, niebiografia* o śląskim artyście międzywojennym, Hansie Bellmerze.

Wernisaż wystawy odbędzie się w 14 lipca o godzinie 19.00 w Miejskim Ośrodku Kultury w Nowej Rudzie. Wstęp wolny, nie obowiązują wejściówki.

Wystawa Wycinki Piotra Ososko

Karczowanie lasów, wycinanie ostatniej starej akacji na osiedlu, zastępowanie skrawków zieleni betonem... Te działania budzą w nas żal, często także gniew, uruchamiając intuicję, którą z czasem zastępuje przekonanie, że człowiek nie umie dłużej koegzystować z naturą, a czynienie sobie ziemi poddaną potraktował z okrutną dosłownością.

Piotr Ososko, szukając nazwy dla swojej wystawy, pomyślał, że chciałby – choć na moment – odzyskać słowo „wycinka” dla przyrody i odebrać mu złowrogie

konotacje. Jego *Wycinki* przedstawiają krajobrazy, w których główną rolę odgrywają drzewa. Zachwycające bezmiarem zieleni; nagie i szponowate o tysiącu chudych, ostrych gałęzi – układ nerwowy lasu; zmiękczone i obłe pod warstwą śniegu; onirycznie zamglone o świetle; przepuszczające promienie słońca; rzucające cienie na wysuszone pola; samotne *punctum* lub rytmicznie bliźniacze formy – to wszystko daje fotografiom artysty pretekst, temat i sens.

Wernisaż wystawy *Wycinki* Piotra Ososko odbędzie się 15 lipca o godzinie 11.45 w Zamku Sarny. Wstęp jest darmowy.

Wystawa Sarnie Wieloryby Tomariana Dragnusa

Wieloryby to zwierzęta mocy, które fascynują ludzkość od wieków. Nadawano im wiele znaczeń, ich rozmiar implikował lęk i niepewność, a z drugiej strony chęć zbliżenia się i poznania tajemnicy. W Starym Testamencie Lewiatan symbolizował chaos i zło, monstrum sprzeciwiające się Bogu. W *Moby Dicku* Hermana Melville’a uosabiał dzikie, niedające się poskromić siły przyrody, ścieranie się energii dobra i zła. Fascynacja postacią wieloryba, ale też stojącą za nią symboliką, towarzyszyła wielu artystom od bardzo dawna.

Wystawa *Sarnie Wieloryby* to prezentacja kilku wielkoformatowych prac Tomariana Dragnusa, autora od urodzenia związanego z Nową Rudą. Płótna pochodzą z prywatnej kolekcji i ukazują *Wieloryby Pokoju*. Przedstawienia te nawiązują do naturalnych rozmiarów ssaków, zachęcając do przyjrzenia się wyjątkowemu usposobieniu tych zwierząt, od których człowiek mógłby nauczyć się wiele w kwestii harmonii i pokoju, stanowiących nieodłączną część ich morskiego życia.

Właśnie w Zamku Sarny *Wieloryby Pokoju* nabierają dodatkowej mocy. Mocy miejsca, ludzi, historii, wspólnoty, dobrej woli, w końcu dążenia do szczęśliwego życia. Oprowadzanie kuratorskie Magdaleny Mielnickiej i Patrycji Bochenek odbędzie się 15 lipca o godzinie 12.15. Wystawa potrwa do 23 lipca. Wstęp wolny – serdecznie zapraszamy!

Teatr

Panahanda. Niech ta noc wreszcie się skończy, czyli opowieść o uchodźcach

„Panahanda” w języku Kurdów z Iranu, sorani, oznacza uchodźcę. To doświadczenie właśnie takiej osoby, ale też poczucie jego wyobcowania, jest temaw tem performance’u stworzonego przez kurdyjskiego reżysera Nihada Jamiego.

Bohaterem jest dorosły mężczyzna, zagubiony w nieprzyjaznym kraju, zderzający się z niezrozumieniem i odrzuceniem. Staje się on bezbronny, obcy dla nowego świata wyrzutkiem, przeżywającym regres. Zadomawia się jedynie we własnych wspomnieniach.

Taki jest właśnie los postaci przedstawionej w opowieści, ale też samego Nihada Jamiego, który dzień po spektaklu otrzymał trzecią już odmowę ochrony w Polsce i nadania mu statusu uchodźcy. Reżyser ten wcześniej wędrował między innymi przez Włochy, uciekając z Kurdystanu, gdzie po wystawieniu jednej ze sztuk ISIS groziło mu śmiercią.

Cała ta pozbawiona nadziei wędrówka jest głęboko zanurzona w realnych doświadczeniach. Motorem działania jest pragnienie życia. Tam, skąd uchodzi bohater, życie jest niemożliwe. Jak się jednak okazuje, także jako przychodźca dostaje on jedynie namiastkę życia i nieskończoność ciemnej nocy w oczekiwaniu na świt.

Performance w reżyserii Nihada Jamiego i wykonaniu Joanny Sarneckiej odbędzie się 14 lipca o godzinie 20.00 w Domu Pracy Twórczej Muchomorek w Kamionkach. Wstęp wolny.

Teatr na faktach

Teatr na faktach jest projektem Instytutu Grotowskiego, którego nadrzędnym celem jest popularyzacja teatru dokumentalnego. Od początku działalności grupa zrzeszona wokół tego pomysłu działała wśród wrocławskich widzów, angażując młodych twórców teatralnych. Stale organizują oni kursy dla dramaturgów, aktorów, reżyserów, muzyków i scenografów.

Punktem wyjścia wystawianych przez Teatr na faktach sztuk są przeżycia jednostki – ludzkie historie, wspomnienia. Artyści posługują się przy tym metodą *verbatim*, czyli dosłownego ukazania świata na scenie.

W ramach Festiwalu aktorki tego ugrupowania wykonają czytanie performatywne. Skupią się na historiach opowiedzianych przez ukraińskich uchodźców wojennych, goszczących w Nowej Rudzie. Performance odbędzie się 17 lipca o godzinie 12.00 na noworudzkim rynku. Wstęp wolny – zapraszamy!

Pokazy filmowe

W tegorocznej odsłonie filmowych Gór Literatury, *Kamera, Akcja: Dolny Śląsk*, zaproponowaliśmy aż osiem projekcji filmowych!

Większość z nich odbędzie się w sali kinowej Miejskiego Ośrodka Kultury w Nowej Rudzie. Właśnie tutaj, od 13 do 20 lipca, codziennie od godziny 20.00, możecie rozsiąść się wygodnie w fotelach i oglądać klasyki kina.

Przygotowaliśmy dla Was następujące tytuły: *Interior* (2020, reż. Marek Lechki), *Pętla* (1958, reż. Wojciech Jerzy Has), odcinek *Lalki: Wiejskie rozrywki* (1978, reż. Ryszard Ber), *Magnat* (1987, reż. Filip Bajon), *Jańcio Wodnik* (1994, reż. Jan Jakub Kolski), *Daas* (2011, reż. Adrian Panek), *Wszystko dla mojej matki* (2019, reż. Małgorzata Imielska) oraz *Feniks* (2014, reż. Christian Petzold).

Kuratorami powyższych wydarzeń są Jagoda Szelc, reżyserka filmowa i teatralna, scenarzystka, oraz Lech Moliński, dziennikarz, animator kultury i organizator wydarzeń filmowych. Przed każdą projekcją Jagoda Szelc wprowadzi Was w świat wyświetlanego filmu.

Kamera, Akcja: Dolny Śląsk – kalendarium

13.07 – *Interior* (2020) w reżyserii Marka Lechkiego
14.07 – *Pętla* (1958) w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa
15.07 – *Lalka: Wiejskie rozrywki* (1978) w reżyserii Ryszarda Bera
16.07 – *Magnat* (1987) w reżyserii Filipa Bajona
17.07 – *Jańcio Wodnik* (1994) w reżyserii Jana Jakuba Kolskiego
18.07 – *Daas* (2011) w reżyserii Adriana Panka
19.07 – *Wszystko dla mojej matki* (2019) w reżyserii Małgorzaty Imielskiej [skwer z dzikami w Świdnicy]
20.07 – *Feniks* (2014) w reżyserii Christiana Petzolda

Wycieczki

Poznając miejskie rośliny – spacer po Nowej Rudzie z Urszulą Zajączkowską

Zapraszamy na literacko-botaniczne szwendanie się po kątach Nowej Rudy. Daleko od bratków i róż w donicach. Będziemy zaglądać w splekania chodników i gapić się na obsikane mury. Może uda nam się znaleźć jakiś śmietnik? Wszędzie tam żyją rośliny, glony – i żyją najlepiej, jak potrafią. Najpiękniejsze!

Zapraszamy więc na spacer nieestetyczny, na kucanie, patrzenie przez lupkę między szczeliny betonu. Już 16 lipca o godzinie 10.00 – widzimy się przy Dobrej Nowinie!

Natura nie rozumie granic. Seminarium-wędrówka z Urszulą Zajączkowską: z Bożanowa przez Pasterkę do Radkowa

Rośliny nie uznają naszych granic. A nasze spory i wojny o granice też mają gdzieś. Podczas tego spaceru przejdziemy między dwoma państwami, łagodnie doświadczając roślin o poranku, a kończąc w południe krajobrazu. Bo tylko kosmosu rośliny słuchają. Połazimy po lesie, popatrzymy na drzewa i ich geometrie. A przede wszystkim posiedzimy tam cicho.

Seminarium-wędrówka przejdzie z Bożanowa przez Pasterkę do Radkowa już 17 lipca o godzinie 8.00. Uczestnikom zapewniamy transport do Bożanowa.

Wyczerpująca wyprawa rowerowa z Jakubem Kornhauserem

Wyczerpująca? To mało powiedziane! Miłośników jazdy po górskich terenach zapraszamy na wycieczkę rowerową, którą dla gości festiwalowych zaplanował Jakub Kornhauser. Trasa bieć będzie od Nowej Rudy przez Włodowice i Zamek Sarny po Tłumaczów i Gajów. Punktem końcowym będzie taras widokowy na górze Guzowatej w Radkowie. Rowerzyści wrócą do Nowej Rudy przez Ratno Górne i Dolne, obie Ścinawki, Zamek Sarny tu będą mieli możliwość zatrzymania się w tym miejscu i dołączenia do spotkań festiwalowych) oraz Włodowice.

Pełna trasa zaplanowana jest na około 40 kilometrów. Osoby zainteresowane tą wyprawą powinny wziąć pod uwagę fakt, że trasa w stronę Radkowa charakteryzuje się liczniejszymi wzniesieniami; powrót w stronę Nowej Rudy będzie lżejszy. Zbiórka 17 lipca o godzinie 10.00 na noworudzkim rynku.

Spacer po Sokołowsku z Jurkiem Markiem śladami Empuzjonu Olgi Tokarczuk

Sokołowsko (niem. *Görbersdorf*) to niepozorna sudecka wieś, schowana między lesistymi pagórkami. Pierwsza wzmianka o tej miejscowości pochodzi z 1357 roku – wówczas została ona założona, prawdopodobnie przez braci z klasztoru benedyktynów w Broumově.

Właśnie to miejsce stało się niemym – a może wręcz przeciwnie? – świadkiem wydarzeń opowiedzianych na kartach *Empuzjonu* Olgi Tokarczuk. Do wsi tej przed I wojną światową zjeżdżali się ludzie cierpiący na choroby „piersiowe i gardlane”, by nowatorską metodą klimatyczno-dietetyczną leczyć swoje przypadłości pod okiem najlepszych specjalistów w uzdrowisku doktora Brehmera.

Wybierzcie się na spacer z Jurkiem Markiem – zobaczycie potężne mury byłego sanatorium, które jest obecnie Międzynarodowym Laboratorium Kultury Fundacji In Situ. Przejdźcie się ścieżkami, którymi podążał Mieczysław Wojnowicz z innymi mieszkańcami Pensjonatu dla Panów. Poczujcie atmosferę horroru przyrodoleczniczego, wchodząc w głąb lasu. A może, przy odrobinie szczęścia, zobaczycie żyjącą na tych terenach *mantis religiose*, czyli modliszkę zwyczajną? A może zobaczycie... empuzę?

Spacer zaczynamy 21 lipca o godzinie 12.00 w sokołowskim Kinie Zdrowie.

Pchli targ

Wystawcy zaprezentują najrozmaitsze i zaskakujące wytwory: ceramikę, wyroby z gliny, kreacje z ekologicznej wełny, dzieła malarskie, obrazy z kwiatów, biżuterię czy hafty. Celem jarmarku jest zaprezentowanie szerokiej publiczności dorobku artystów, twórców, rzemieślników, rękodzielników, lokalnych producentów żywności, pochodzących z okolicznych miejscowości Kotliny Kłodzkiej oraz Dolnego Śląska.

Podczas jarmarku będzie można kupić sery kozie wytwarzane z mleka kóz wypasanych w Pasterce (teren Parku Narodowego Gór Stołowych), lokalne miody, degustować doskonałą kawę.

Co najważniejsze, wszystkie produkty są wytwarzane w duchu ekodizajnu, z poszanowaniem ekologii, roślin i zwierząt.

W trakcie trwania wydarzenia Lucyna Piwowarska-Dmytrów (Stowarzyszenie StoloVelasy) będzie prowadziła prezentacje wystawców i rozmowy na temat ich wyrobów.

Wszystkie produkty będzie można skosztować, powąchać czy przymierzyć. Serdecznie zapraszamy! Poniżej prezentujemy listę wystawców:

- Pracownia Ceramiczna Janowczarnia – ceramika, wyroby z gliny
- Stworzone nad Poñą – wyroby z ekologicznej wełny na drutach i szydełku
- Diana Krechowska Ceramika
- Michał Peszek Kozia Zagroda – sery kozie
- Członkowie Noworudzkiej Grupy Twórców Sztuki „Alfa-Art.”: Sławomir Gołembowski, Krystyna Parada, Ewa Keplinger, Magdalena Rykowska, Beata Jańdzio, Daniel Turkowicz, Zbigniew Babiak, Niezależna Pracownia Artystyczna – Iga Zwierzyńska i Marcin Glina, Małgorzata i Michał Chyc (malarstwo, ceramika, obrazy z kwiatów, rękodzieło)
- Bracia Lasu – zegary z drewna
- Odio tees – fashion desing, odzież
- E. Matias Vogel – sitodruk na tkaninach
- AmoreTeodore – biżuteria haftowana
- Kwiaty Kawy – ekologiczna kawa
- Rybna Galeria Basia Trzybulska – ceramika
- Aleksandra Wach – grafika malarstwo rysunek
- Ewa Kutylak Pracownia Miedziorytnika
- Ostoja Sztuki Jagi Hupało – strefa gastronomiczna:
 - Wilczy Potok Jagi Hupało – zioła, miody, przetwory, chleb z Wilczego Potoku Jagi Hupało,
 - Miody z Wilczego Potoku Sylwii Wasilewskiej-Roman,
 - Jak u Tatuchy – Anna Tatucha wege manufaktura,
 - Kadzidł z Wilczego Potoku – Adam Schmidt
- Ostoja Sztuki Jagi Hupało – strefa sztuki użytkowej:
 - Joanna Dobrzyńska – ceramika, tkanina, malarstwo,
 - Martha Mulawa – biżuteria artystyczna „rzeźby do noszenia”,
 - Gaba Porabik – torebki, moda, Bartosz Wielgosz – misy z ludwisarskiego brązu wydające dźwięk,
 - Magda Sęczek-Mularska – ceramika,
 - Wołodimir Sydorenko – plastyka ze skóry: obrazy, sakiewki, buty.

fot. Max Pfliegel

Festiwalowe linie autobusowe

W tym roku specjalnie dla was uruchomiliśmy linie autobusowe! Ograniczamy ślad węglowy i ułatwiamy poruszanie się po festiwalowych lokalizacjach.

14.07: Nowa Ruda > Zamek Sarny > Nowa Ruda

Przygotowaliśmy dla Was autobusy na biletowany koncert Natalii Przybysz w Zamku Sarny. Odjeżdżamy z dworca w Nowej Rudzie o 20.30, 21.00, 21.30 oraz 22.00. Po koncercie autobusy wyjeżdżają z Zamku Sarny do Nowej Rudy o 23.30, 00.00 i 00.30.

15.07: Nowa Ruda > Zamek Sarny > Nowa Ruda

Tego dnia spotkania w Zamku Sarny zaczynają się o 11.45. Autobusy pomiędzy Nową Rudą a Ścinawką Górną będą odjeżdżać co pół godziny od 11.00 (pierwszy autobus z Nowej Rudy) do 00.00 (ostatni autobus z Zamku Sarny).

16.07: Nowa Ruda > Zamek Sarny > Nowa Ruda

Tego dnia spotkania zaczynamy o godzinie 12.00, dlatego kursy pomiędzy Nową Rudą a Ścinawką Górną rozpoczną się o 11.00 (pierwszy autobus z Nowej Rudy) i potrwać do 22.00 (ostatni autobus z Zamku Sarny). Autobusy będą do Waszej dyspozycji co pół godziny.

17.07: Nowa Ruda > Zamek Sarny > Nowa Ruda

Festiwalowe linie będą kursować pomiędzy Nową Rudą a Zamkiem Sarny co pół godziny od 11.30 (pierwszy autobus z Nowej Rudy) do 23.00 (ostatni autobus z Zamku Sarny).

19.07: Nowa Ruda > Ludwikowice Kłodzkie > Nowa Ruda

Tego dnia widzimy się w Ludwikowicach! Autobusy kursujące pomiędzy Nową Rudą a Ludwikowicami Kłodzkimi będą do Waszej dyspozycji co godzinę od 12.30 (pierwszy autobus z Nowej Rudy) do 22.00 (ostatni autobus z Ludwikowic Kłodzkich).

20.07: Nowa Ruda > Radków > Nowa Ruda

Tego dnia autobusy pomiędzy Nową Rudą a Radkowem będą kursować co godzinę godziny od 13.00 (pierwszy autobus z Nowej Rudy) do 20.00 (ostatni autobus z Radkowa). Na życzenie pasażerów jadących z Radkowa dodatkowy przystanek w Zamku Sarny.

Koncert Hani Rani w Zamku Sarny odbywa się o 21.00. Z Nowej Rudy do Zamku Sarny autobusy będą jeździć co pół godziny: 19.00, 19.30, 20.00, 20.30. Z Zamku Sarny do Nowej Rudy autobusy będą kursować o 22.30, 23.00, 23.30 i 00.00.

*Punkt odbioru w Nowej Rudzie: Dworzec Autobusowy Nowa Ruda, ul. Niepodległości 8.

Komunikacja miejska

Naszych gości zachęcamy do korzystania z komunikacji miejskiej. Warto wiedzieć, że zgodnie z zarządzeniem burmistrza na terenie Gminy Radków transport publiczny jest bezpłatny. Okolice Nowej Rudy są obsługiwane przez:

SmileBus – <https://www.smilebus.pl>
(darmowy transport publiczny na terenie Gminy Radków),

PKS Kłodzko: <https://pks-klodzko.pl>,

P.W. Beskid: <http://www.beskid-przewozy.pl>.

Internetowe punkty informacyjne

Cenne dla uczestników Festiwalu Góry Literatury informacje publikujemy w kilku miejscach:

Strona internetowa: www.fundacjaolgitokarczuk.org/festiwal-gory-literatury – tutaj możecie pobrać program, kupić bilety czy odebrać wejściówki. Na naszej stronie znajdziecie również biogramy wszystkich gości festiwalowych: artystek i artystów, pisarek i pisarzy, poetek i poetów, polityczek i polityków.

Oficjalny profil na Facebooku: <https://www.facebook.com/FGL2022> – tutaj znajdziecie niezbędne, bieżące informacje o Festiwalu, ewentualnych opóźnieniach czy zmianach programowych.

Grupa festiwalowa: <https://www.facebook.com/groups/552964543201872> – grupa, która ułatwi festiwalowy czas. Możecie tu publikować indywidualne komunikaty, chociażby na temat transportu (posiadania wolnych miejsc w samochodach czy w drugiej stronie – potrzebie ich znalezienia). To miejsce stworzone specjalnie dla Was!

Ogłoszenia drobne

Uwielbiamy i kochamy wszystkie zwierzęta, o czym świadczą nasze liczne działania. Z tego też powodu zniechęcamy Was do zabierania ze sobą zwierząt na głośne spotkania, a już na pewno na koncerty. Pamiętajcie – psy mają o wiele lepszy słuch niż ludzie.

Fundacja
Olgi Tokarczuk

Spis lokalizacji

Nowa Ruda

- Rynek
- Miejski Ośrodek Kultury w Nowej Rudzie, Strzelecka 2a
- Galeria Nowa, Kościelna 23a
- Miejska Biblioteka Publiczna w Nowej Rudzie, Bohaterów Getta 10

Kamionki

- Dom Pracy Twórczej Muchomorek w Kamionkach, Kamionki 77, 58-250 Pieszyce

Radków

- Rynek w Radkowie
- Rynek 1, przyziemie w ratuszu
- Centrum Łąkowa 1, Łąkowa 1

Wałbrzych

- Zamek Książ, Piastów Śląskich 1

Świdnica

- Miejska Biblioteka Publiczna w Świdnicy (skwer z dzikami), Franciszkańska 18

Ścinawka Górna

- Zamek Sarny, Ścinawka Górna 40D

Ludwikowice Kłodzkie

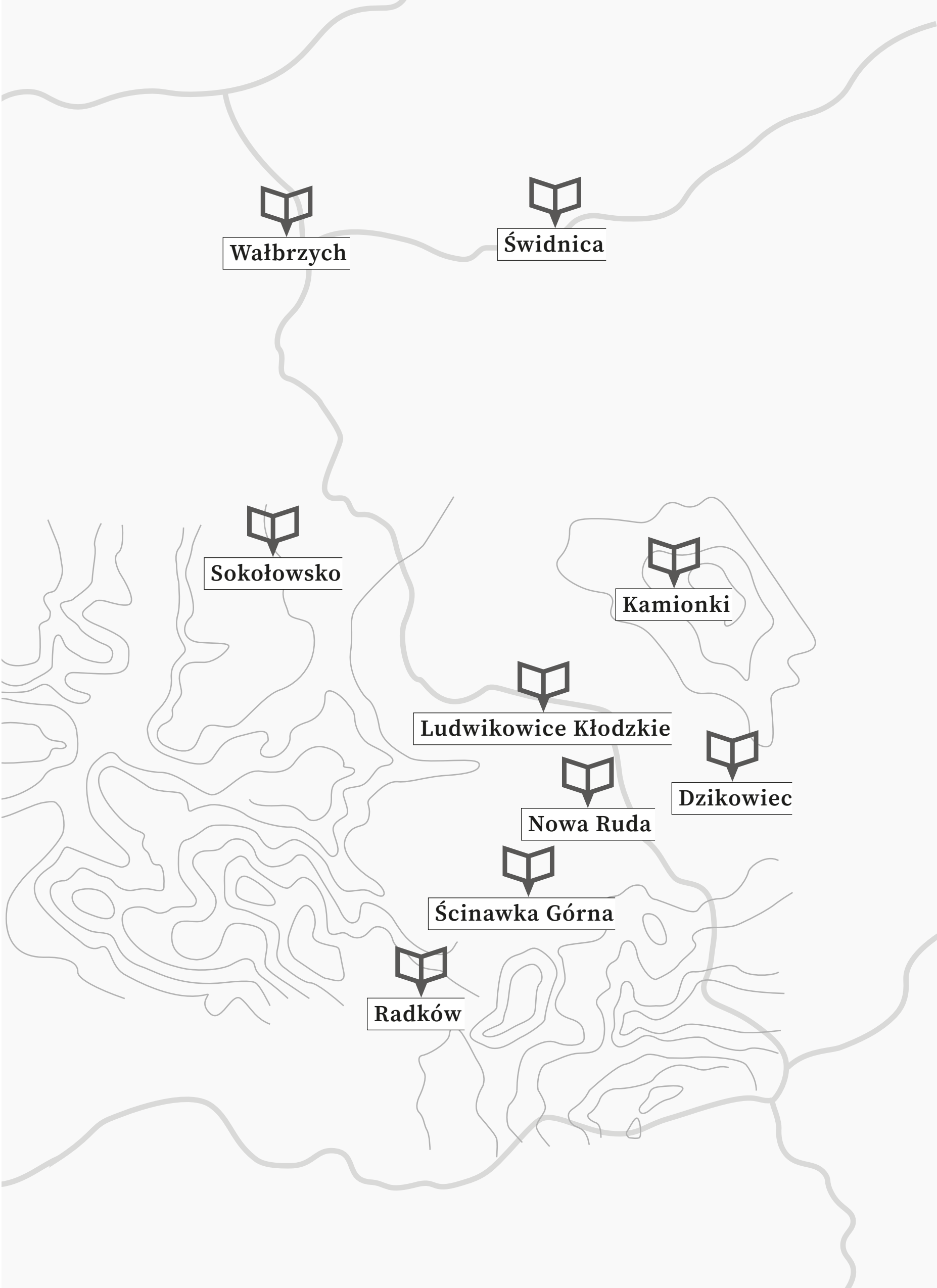
- Galeria Ludwikowice, Główna 65
- Centrum Kultury Gminy Nowa Ruda w Ludwikowicach Kłodzkich, Fabryczna 2

Dzikowiec

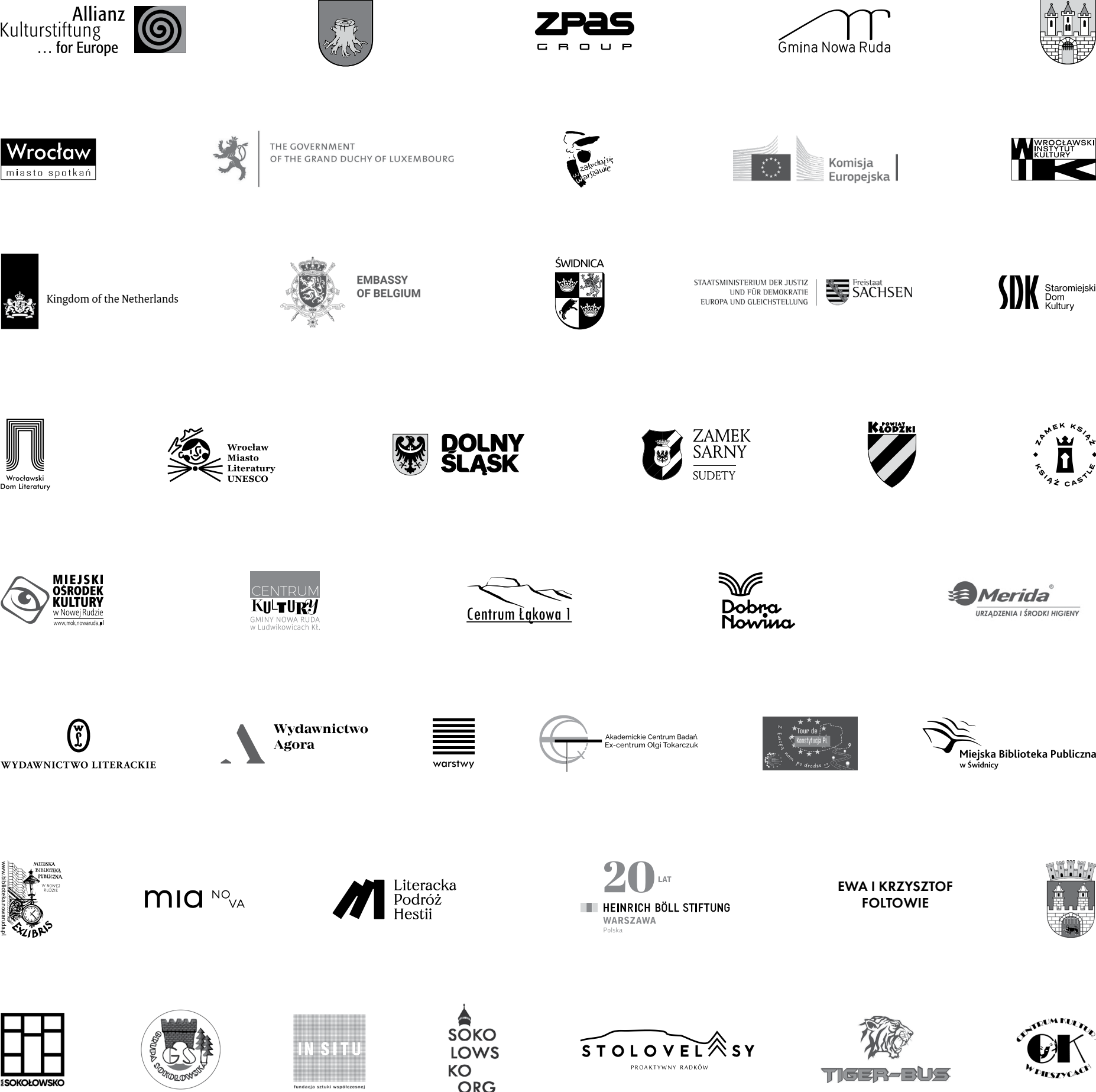
- Biblioteka Publiczna Gminy Nowa Ruda, Filia Nr 1, Dzikowiec 95b, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie

Sokołowsko

- Kino Zdrowie w Sokołowsku, Główna 36
- Willa Krokus w Sokołowsku (BWA Sokołowsko), Główna 34
- Park Zdrojowy Doktora Brehmera

przy wsparciu

Fundacja Olgi Tokarczuk dziękuje także wszystkim współpracownikom, współpracownikom, wolontariuszkom, wolontariuszom, przyjaciółkom i przyjaciołom festiwalu. Dziękujemy również wszystkim, którzy zaoferowali gościnę uczestniczkom i uczestnikom naszego wydarzenia: gospodarstwom agroturystycznym, hotelom, restauracjom. Bez Was by nam się nie udało.